

Uchwała Nr XLII.312.2013
Rady Miejskiej w Jelczu-Laskowicach
z dnia 30 grudnia 2013r.

w sprawie: przyjęcia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy
Jelcz-Laskowice na lata 2014 – 2020.

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2013r. poz. 594 ze zm.) oraz art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2013 roku, poz. 182 ze zm.) Rada Miejska w Jelczu-Laskowicach uchwala, co następuje:

§ 1

Przyjmuje się „Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Jelcz-Laskowice na lata 2014 – 2020 stanowiącą załącznik do niniejszej uchwały.

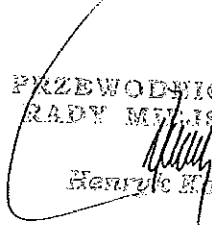
§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Jelcza-Laskowic.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

PRZEWODNICZĄCY
RADY MIEJSKIEJ

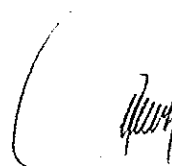

Henryk Kocik

RADA MIEJSKA
w Jelszu - Laskowicach
ul. Wolność 24
tel./fax 983 73 93

Załącznik
do Uchwały Nr XLII.312.2013
Rady Miejskiej w Jelszu-Laskowicach
z dnia 30 grudnia 2013r.

***STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA
PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
GMINY JELCZ – LASKOWICE
NA LATA 2014 – 2020***

JELCZ – LASKOWICE, WRZESIEŃ – GRUDZIEŃ 2013R.

SPIS TREŚCI

	Str.
Wstęp	1
CZĘŚĆ I WPROWADZAJĄCA	
1. Procedura tworzenia strategii	3
2. Prawne uwarunkowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych	5
2.1 Podstawy prawne regulujące politykę społeczną w Polsce	5
2.2 Podstawy prawne w zakresie planowania polityki społecznej w Unii Europejskiej	11
2.3 Dokumenty programowe na szczeblu krajowym i regionalnym	13
CZĘŚĆ II DIAGNOSTYCZNO – ANALITYCZNA	
1. Charakterystyka Gminy Jelcz – Laskowice	16
1.1 Uwarunkowania geograficzne	16
1.2 Historia	18
1.3 Gospodarka	18
1.4 Ludność	18
2. Infrastruktura społeczna	19
2.1 Kultura, sport i rekreacja	19
2.2 Oświata	22
2.3 Ochrona zdrowia	25
2.4 Bezpieczeństwo	28
2.5 Polityka mieszkaniowa	29
2.6 Organizacje pozarządowe	29
2.7 Pomoc społeczna	30

3. Problemy społeczne	33
3.1 Ubóstwo	33
3.2 Bezrobocie	34
3.3 Niepełnosprawność	37
3.4 Uzależnienie od alkoholu	39
3.5 Rodzina dysfunkcyjna	42
3.6 Przemoc w rodzinie	44
3.7 Sytuacja ludzi starszych	46
3.8 Bezdomność	47
4. Analiza SWOT	48
CZĘŚĆ III PROGRAMOWA	
1. Misja, cele strategiczne, operacyjne i działania	51
2. Źródła finansowania Strategii	62
3. Monitoring i ewaluacja Strategii	62
SPIS TABEL	63
SPIS WYKRESÓW	64

WSTĘP

Polityka społeczna rozumiana jako „dążenie do określonego ładu społeczno - gospodarczego, umożliwiającego obywatelom zaspokajanie potrzeb uznawanych za społecznie ważne”¹, nie jest domeną jedynie państwa. W jej kształtowaniu, a zwłaszcza realizacji uczestniczą jednostki samorządu terytorialnego. Podstawową jednostką samorządu terytorialnego, wspólnotą mieszkańców na określonym terenie jest Gmina, która zgodnie z ustawą o samorządzie gminnym realizuje szereg społecznie istotnych zadań. Dla dobrego zarządzania rozwojem regionu, dla efektywnej realizacji swoich działań, samorząd lokalny opracowuje dokumenty strategiczne określane mianem strategii.

Stosunkowo nową, a niezwykle istotną kwestią, jest planowanie strategiczne w sferze polityki społecznej. Kluczowym dokumentem w tym zakresie jest strategia rozwiązywania problemów społecznych. Wagę tego dokumentu podkreśla fakt, iż ma on charakter obligatoryjny, a obowiązek jego posiadania nakłada ustawa o pomocy społecznej wskazując: „do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy: opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka.”

Dobrze, kiedy o potrzebie stworzenia strategii decyduje także środowisko lokalne, zainteresowane problemami społecznymi w swoim otoczeniu. Choć sama strategia przyjmuje postać dokumentu, to jest to przecież całokształt czynności związanych z analizą i formułowaniem strategii, a następnie jej wdrażaniem oraz ewaluacją. Ważny jest zatem udział obywateli, organizacji pozarządowych, partnerów społecznych, gospodarczych, wszystkich podmiotów lokalnej polityki społecznej w procesie tworzenia strategii.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych to dokument zorientowany głównie na rozszerzenie i pogłębienie form pomocy i wsparcia. Ale nie tylko. W jego zamyśle jest także budowa zintegrowanego, sprawnie działającego systemu lokalnej polityki społecznej, opartego na szerokiej współpracy i partnerstwach lokalnych. Konstruując go kierowano się najważniejszymi celami polityki społecznej:

- Bezpieczeństwo socjalne – obejmuje zapewnienie dochodów i usług w sytuacji wystąpienia ryzyka socjalnego (choroba, starość, bezrobocie itp.);
- Inwestycje w człowieka – tworzenie równych szans rozwoju ludzi, kształcenie młodego pokolenia, promocja zatrudnienia;
- Ład społeczny – jako podstawa stabilizacji życiowej ludzi, współpracy w osiąganiu celów, tolerancji różnic między ludźmi. Wartość pokoju społecznego rośnie wraz z osiąganiem dobrobytu i stabilizacji;

¹ *Wymiary polityki społecznej*, praca zbior. pod red. O. Kowalczyk i S. Kamińskiego, Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu, Wrocław 2009, s.16

- Życie rodzinne – ochrona wartości i więzi rodzinnych oznaczająca powrót do wartości związków między ludźmi i poczucia bezpieczeństwa na podstawie więzi emocjonalnych i uczuciowych.

Niniejszy dokument składa się z trzech zasadniczych części. Pierwsza z nich to część wprowadzająca. Następnie jest część diagnostyczno – analityczna zawierająca opis zasobów Gminy Jelcz-Laskowice oraz identyfikację jej najważniejszych problemów społecznych. Ostatnia część – programowa – zawiera najważniejsze cele gminnej polityki społecznej. Wskazane tu zostały cele strategiczne, operacyjne oraz podporządkowane im działania. Wskazane zostały także podmioty odpowiedzialne za realizację poszczególnych działań, źródła finansowania, czas realizacji, a także sposoby monitorowania Strategii.

Dokument wskazuje na kluczowe kwestie społeczne, z którymi borykają się mieszkańcy Gminy i wytycza kierunki działań na rzecz eliminowania lub łagodzenia zjawisk społecznie niepożądanych.

CZEŚĆ I

WPROWADZAJĄCA

1. PROCEDURA TWORZENIA STRATEGII

Dokument, który przedstawiamy został opracowany samodzielnie tzn. bez udziału wyspecjalizowanej firmy. W procedurze tworzenia tego dokumentu zastosowana została metoda planowania partycypacyjnego. Do prac nad nim zaproszono przedstawicieli lokalnych instytucji publicznych i organizacji pozarządowych uznając, że do nich należy dobra znajomość problemów i potrzeb naszej społeczności. Jest to o tyle ważne, że problemy społeczne na ogół nie występują pojedynczo. Pojawienie się jednego problemu prowadzi do powstania lub ujawnienia następnego. Poszukiwanie skutecznych sposobów rozwiązywania problemów społecznych musi zatem uwzględniać ten fakt i koncentrować się na budowaniu strategii opracowanej przy aktywnym udziale lokalnych podmiotów polityki społecznej. Takie podejście pozwala poznać odmienne stanowiska i punkty widzenia, uzyskać ciekawe pomysły i rozwiązania problemów, zmniejsza ryzyko podjęcia działań niedopasowanych do potrzeb poszczególnych grup społecznych. Zastosowany mechanizm partycypacyjny wywołuje większe zaangażowanie oraz poczucie współodpowiedzialności interesariuszy, tym samym stwarza szanse na efektywniejszą realizację zaprojektowanych przedsięwzięć.

W Gminie Jelcz – Laskowice do ścisłej współpracy na rzecz wypracowania Strategii włączyli się przedstawiciele następujących podmiotów działających na terenie gminy:

1) Oświata:

- Publiczna Szkoła Podstawowa w Miłoszycach,
- Publiczna Szkoła Podstawowa Nr 2 w Jelczu – Laskowicach,
- Publiczna Szkoła Podstawowa Nr 3 w Jelczu – Laskowicach,
- Publiczne Gimnazjum Nr 2 w Jelczu – Laskowicach,
- Zespół Szkół w Jelczu – Laskowicach,
- Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Jelczu-Laskowicach,

2) Kultura

- Miejsko – Gminne Centrum Kultury w Jelczu-Laskowicach,

3) Zdrowie

- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Przychodnia Rejonowo – Specjalistyczna,

4) Sport i rekreacja

- Pływalnia w Jelczu-Laskowicach,

5) Bezpieczeństwo

- Komisariat Policji w Jelczu-Laskowicach,

6) Pomoc społeczna

- Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Jelczu – Laskowicach,

7) Organizacje pozarządowe

-Stowarzyszenie Abstynenckie „Tęcza”,

-Miejsko – Gminne Zrzeszenie Ludowych Zespołów Sportowych,

oraz:

8) Miejsko - Gminna Komisja Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Jelczu – Laskowicach

9) Urząd Miasta i Gminy

10) Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie

11) Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Oławie.

W celu zastosowania partycypacyjnego modelu opracowania Strategii przeprowadzone zostały warsztaty, w których udział wzięli przedstawiciele w/w instytucji. W ten sposób utworzony został Zespół d.s. Opracowania i Monitoringu dokumentu pn. „Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Jelcz – Laskowice na lata 2014 – 2012.”

I warsztat – 02 października 2013r.

W spotkaniu uczestniczyło 17 osób. Przedstawiono ideę strategicznego planowania w sferze polityki społecznej, istotę i korzyści płynące z zasady partycypacji, ustalono harmonogram prac nad dokumentem. Uczestnicy spotkania zobowiązali się do przygotowania informacji (danych), dotyczących funkcjonowania ich instytucji, organizacji, a niezbędnych do przeprowadzenia diagnozy społecznej Gminy.

II warsztat – 15 listopada 2013r.

W spotkaniu uczestniczyło 13 osób. Dokonano oceny I etapu prac nad dokumentem. Każdy uczestnik wcześniej otrzymał do konsultacji roboczą wersję dotychczas opracowanego dokumentu w części dotyczącej infrastruktury społecznej oraz opisu problemów społecznych. Podczas spotkania wymienione zostały uwagi, propozycje na ten temat. Następnie wspólnie dokonano analizy SWOT Gminy Jelcz – Laskowice. Powstała w ten sposób wersja robocza tej części dokumentu.

III warsztat – 06 grudnia 2013r.

W spotkaniu uczestniczyło 10 osób. Na wstępie dokonano oceny II etapu prac nad dokumentem . Członkowie Zespołu wcześniej zapoznali się z przygotowaną częścią dokumentu dotyczącą analizy SWOT. Dokonano niewielkich zmian, a następnie obecni na spotkaniu przedstawiciele poszczególnych instytucji przedłożyli swoje propozycje sformułowania celów i zamieszczenia ich w dokumencie do realizacji. Omówiono także problemy dotyczące harmonogramu realizacji działań, źródeł

finansowania oraz ewaluacji Strategii.

Podstawą przygotowania dokumentu (zwłaszcza opracowania części diagnostycznej) było zbieranie niezbędnych informacji. W tym celu posłużono się analizą dokumentów wtórnych.

2. PRAWNE UWARUNKOWANIA STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH.

2.1 PODSTAWY PRAWNE REGULUJĄCE POLITYKĘ SPOŁECZNĄ W POLSCE.

1) Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej jest najważniejszym aktem prawnym państwa polskiego oraz fundamentem państwa i systemu prawnego. Określa ona podstawowe prawa i wolności obywatelskie, a także gwarantuje poszanowanie praw osobistych, politycznych, ekonomicznych oraz socjalnych. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej mówi, że wszyscy obywatele są równi wobec prawa i obowiązków. Mają prawo do równego traktowania i nikt nie może być dyskryminowany w życiu politycznym, społecznym, gospodarczym z jakiegokolwiek przyczyny.

2) Ustawa o samorządzie gminnym

Ustawa z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (tekst jednolity Dz.U. z 2013r., poz. 594) reguluje zakres i charakter zadań spoczywających na gminie , między innymi:

- ochronę zdrowia,
- pomoc społeczną, w tym ośrodki i zakłady opiekuńcze,
- wspieranie rodziny i systemu pieczy zastępczej,
- gminne budownictwo mieszkalne,
- edukację publiczną,
- kulturę w tym biblioteki gminne i inne instytucje kultury oraz ochrony zabytków i opieki nad zabytkami,
- kulturę fizyczną i turystykę, w tym tereny rekreacyjne i urządzenia sportowe,
- porządek publiczny i bezpieczeństwo obywateli oraz ochronę przeciwpożarową i przeciwpowodziową, w tym wyposażenie i utrzymanie gminnego magazynu przeciwpowodziowego,

- politykę prorodzinną, w tym zapewnienie kobietom w ciąży opieki socjalnej, medycznej i prawnej
- współpracę i działalność na rzecz organizacji pozarządowych
- współpracę ze społecznościami lokalnymi i regionalnymi innych państw.

3) Ustawa o pomocy społecznej

Obowiązek opracowania gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych wynika z art. 17 ust.1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2013r., poz.182 z późn.zm.), który stanowi: „ do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy: opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka”².

Wspomniana wyżej ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz.U. z 2013r., poz. 182 z późn.zm.) określa m.in.:

- * zadania w zakresie pomocy społecznej,
- * organizację pomocy społecznej,
- * rodzaje świadczeń z pomocy społecznej , a także zasady i tryb ich udzielania
- * zasady i tryb postępowania kontrolnego w zakresie pomocy społecznej

Ustawodawca definiuje pomoc społeczną jako instytucję polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwycięzenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia zasoby i możliwości.

Pomoc społeczną organizują organy administracji rządowej i samorządowej, współpracując w tym zakresie, na zasadzie partnerstwa, z organizacjami społecznymi i pozarządowymi, Kościołem Katolickim, innymi kościołami, związkami wyznaniowymi oraz osobami fizycznymi i prawnymi.

Pomoc społeczna wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka.

Prawo do świadczeń z pomocy społecznej przysługuje po spełnieniu kryterium dochodowego określonego w art. 8 ustawy o pomocy społecznej , przy jednoczesnym wystąpieniu co najmniej jednego z powodów: 1. ubóstwa; 2. sieroctwa; 3. bezdomno-

² Ustawa o pomocy społecznej z dn. 12 marca 2004r., art.17

ści; 4. bezrobocia, 5. niepełnosprawności; 6. długotrwałej lub ciężkiej choroby; 7. przemocy w rodzinie; 7a. potrzeby ochrony ofiar handlu ludźmi; 8. potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności; 9. bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych; 10. braku umiejętności w przystosowaniu do życia młodości opuszczającej całodobowe placówki opiekuńczo – wychowawcze; 11. trudności w integracji cudzoziemców, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą; 12. trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego; 13. alkoholizmu lub narkomanii; 14. zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej, 15. klęski żywiołowej lub ekologicznej.

Za realizację zadania z zakresu pomocy społecznej na terenie gminy odpowiedzialny jest Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Jelczu - Laskowicach. Do jego obowiązków należy m.in.:

- prowadzenie diagnostyki jednostkowej i środowiskowej;
- bezpośrednie i pośrednie udzielanie świadczeń;
- współpraca z organizacjami i instytucjami, a zwłaszcza z samorządem lokalnym;
- aktywizowanie środowiska lokalnego.

Różnorodność problemów społecznych występujących w gminie powoduje konieczność wzięcia pod uwagę innych aktów prawnych, które mają istotny wpływ na konstrukcję dokumentu i rozwiązywanie zadań społecznych w przyszłości. Są to:

4) Ustawa o świadczeniach rodzinnych

Ustawa z dnia 28 listopada 2003 roku o świadczeniach rodzinnych (tekst jednolity Dz.U. z 2006r. Nr 139, poz. 992 z późn.zm.) reguluje system poza ubezpieczeniowych świadczeń społecznych finansowanych w całości ze środków budżetu państwa.

5) Ustawa o zatrudnieniu socjalnym

Ustawa z dnia 13 czerwca 2003 roku o zatrudnieniu socjalnym (tekst jednolity Dz.U. z 2011r. Nr 43, poz. 225 z późn.zm.) kładzie szczególny nacisk na edukację oraz aktywizację środowisk marginalizowanych zawodowo i społecznie, a także na wspieranie zatrudnienia dla tych grup. Stwarza warunki do powrotu do społeczeństwa osobom, które z różnych przyczyn znalazły się na marginesie życia społecznego.

6) Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej

Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U.z 2013r.,poz.135 z późn.zm.) nakłada na gminy obowiązek zapewnienia wsparcia rodzinie z trudnościami w wypełnianiu swojej funkcji opiekuńczo – wychowawczej. Wspieranie rodziny prowadzone jest w formie:

- pracy z rodziną tj. konsultacji i poradnictwa specjalistycznego, terapii i mediacji, usług dla rodzin z dziećmi, w tym usług opiekuńczych i specjalistycznych, pomocy prawnej , szczególnie w zakresie prawa rodzinnego, organizowania dla rodzin spotkań mających na celu wymianę doświadczeń oraz zapobieganie izolacji;
- pomocy w opiece i wychowaniu dziecka poprzez placówkę wsparcia dziennego oraz rodzinę wspierającą.

7) Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi

Ustawa z dnia 26 października 1982 roku w wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałania alkoholizmowi (Dz.U.z 2012r., poz.1356) nakłada na organy administracji rządowej i jednostki samorządu terytorialnego obowiązek podejmowania działań zmierzających do ograniczenia spożycia napojów alkoholowych oraz zmiany struktury ich spożywania, inicjowania i wspierania przedsięwzięć mających na celu zmianę obyczajów w zakresie sposobu spożywania tych napojów, działania na rzecz trzeźwości w miejscu pracy, przeciwdziałania powstawaniu i usuwaniu następstw nadużywania alkoholu, a także wspierania działalności w tym zakresie organizacji społecznych i zakładów pracy.

8) Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie

Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. Nr 180, poz. 1493 z późn.zm.) określa zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, zasady postępowania wobec osób dotkniętych przemocą w rodzinie, a także zasady postępowania wobec osób stosujących przemoc w rodzinie. Gmina podejmuje działania na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w szczególności w ramach pracy w zespole interdyscyplinarnym. Zadaniem zespołu interdyscyplinarnego jest: diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie, podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku, inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie, rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udziele-

nia pomocy w środowisku lokalnym, inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie.

9) Ustawa o ochronie zdrowia psychicznego

Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 roku o ochronie zdrowia psychicznego (tekst jednolity Dz.U. z 2011r.Nr231,poz.1375) stanowi, że ochronę zapewniają organy administracji rządowej i samorządowej oraz instytucje do tego powołane. Ustawa przewiduje, że w działaniach z zakresu ochrony zdrowia psychicznego mogą uczestniczyć stowarzyszenia i inne organizacje społeczne, fundacje, samorządy zawodowe, kościoły i inne związki wyznaniowe oraz grupy samopomocy pacjentów i ich rodzin, a także inne osoby fizyczne i prawne.

W świetle ustawy , ochrona zdrowia psychicznego polega w szczególności na:

- promocji zdrowia psychicznego i zapobieganiu zaburzeniom psychicznym,
- zapewnieniu osobom z zaburzeniami psychicznymi wielostronnej i powszechnie dostępnej opieki zdrowotnej oraz innych form opieki i pomocy niezbędnych do życia w środowisku rodzinnym i społecznym,
- kształtowaniu wobec osób z zaburzeniami psychicznymi , właściwych postaw społecznych, a zwłaszcza rozumienia, tolerancji, życzliwości, a także przeciwdziałaniu ich dyskryminacji.

10) Ustawa o spółdzielniach socjalnych

Ustawa z dnia 27 kwietnia 2006 roku o spółdzielniach socjalnych (Dz.U. z 2006r. Nr 94, poz. 651 z późn.zm.) kompleksowo reguluje kwestię funkcjonowania spółdzielni pracy. W myśl cytowanej ustawy spółdzielnia pracy to forma prawna podmiotu łączącego w sobie cechy przedsiębiorstwa oraz organizacji pozarządowej, mająca umożliwić jej członkom, którymi muszą być w 50% osoby zagrożone wykluczeniem społecznym, powrót do uregulowanego życia społecznego i aktywności na rynku pracy. Spółdzielnia socjalna, jako rodzaj spółdzielni pracy, opiera się na zasadzie osobistego świadczenia pracy przez jej członków.

11) Ustawa o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie

Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (tekst jednolity Dz.U. z 2010r. Nr 234, poz. 1536 z późn.zm.) jest szczególnie

ważnym aktem z punktu widzenia działalności i tworzenia organizacji pozarządowych w Polsce. Ustawa szczegółowo reguluje:

- prowadzenie działalności pożytku przez organizacje pozarządowe w sferze zadań publicznych oraz współpracy organów administracji publicznej z organizacjami pozarządowymi,
- uzyskanie przez organizacje pozarządowe statusu organizacji pożytku publicznego oraz funkcjonowania organizacji pożytku publicznego ,
- nadzór nad prowadzeniem działalności pożytku publicznego,
- wolontariat.

12) Ustawa o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy

Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 roku o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (tekst jednolity Dz.U. z 2008r. Nr 69, poz. 415 z późn.zm.) określa zadania państwa w zakresie promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia oraz aktywizacji zawodowej. Zadania te realizowane są przez instytucje rynku pracy działające w celu:

- pełnego i produktywnego zatrudnienia,
- rozwoju zasobów ludzkich,
- osiągnięcia wysokiej jakości pracy,
- wzmocnienia integracji oraz solidarności społecznej,
- zwiększania mobilności na rynku pracy

13) Ustawa o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych

Ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 roku o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (tekst jednolity Dz.U.z 2008r. Nr 164, poz. 1027 z późn. zm.) określa warunki udzielania i zakres świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.

14) Ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii

Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii (tekst jednolity Dz.U. z 2012r., poz.124) określa zasady i tryb postępowania w zakresie przeciwdziałania narkomanii, zadania i uprawnienia organów administracji rządowej i jednostek samorządu terytorialnego oraz innych podmiotów w zakresie przeciwdziałania naru-

szeniom prawa dotyczącego obrotu, wytwarzania, przetwarzania, przerobu i posiadania substancji, których używanie może doprowadzić do narkomanii.

15) Ustawa o pomocy osobom uprawnionym do alimentów

Ustawa z dnia 7 września 2007 roku o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (tekst jednolity Dz.U. z 2009r. Nr 1, poz. 7 z późn.zm.) określa zasady pomocy państwa osobom uprawnionym do alimentów na podstawie tytułu wykonawczego, w przypadku bezskutecznej egzekucji, warunki nabywania prawa do świadczeń pieniężnych wypłacanych w przypadku bezskuteczności egzekucji, zasady i tryb postępowania w sprawach przyznawania i wypłacania świadczeń z funduszu alimentacyjnego, finansowanie świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz działania podejmowane wobec dłużników alimentacyjnych.

16) Ustawa o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych

Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (tekst jednolity Dz.U.z 2011r.Nr 127, poz. 721 z późn.zm.) dotyczy osób, których niepełnosprawność została potwierdzona orzeczeniem.

2.2 PODSTAWY PRAWNE W ZAKRESIE PLANOWANIA POLITYKI SPOŁECZNEJ W UNII EUROPEJSKIEJ.

Głównym celem polityki społecznej Unii Europejskiej jest wyrównanie i polepszenie warunków życia i pracy obywateli Unii Europejskiej. Państwa członkowskie UE stoją na straży dobra publicznego poprzez zapewnienie swoim obywatelom, bez względu na rasę, płeć, wyznaczenie zabezpieczeń społecznych i wynagrodzenia za pracę. Istotnym elementem polityki społecznej Unii Europejskiej jest fakt nie ingerowania w wewnętrzne kompetencje państw członkowskich, lecz koordynacja ich polityki społecznej poprzez przyjmowanie wspólnych regulacji w zakresie koniecznym dla rynku wewnętrznego.

1) Europa 2020 - Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu

Europa 2020 – Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu jest dokumentem, który pokazuje, że Europa może się rozwijać w sposób inteligentny i zrównoważony, umie znaleźć sposób na tworzenie

nowych miejsc pracy i określić kierunek rozwoju społeczeństw. Powyższe założenia można osiągnąć poprzez realizację wzajemnie ze sobą powiązanych priorytetów:

- rozwój inteligentny: rozwój gospodarki oparty na wiedzy i innowacji;
- rozwój zrównoważony: wspieranie gospodarki efektywnej, korzystającej z zasobów bardziej przyjaznej środowisku i bardziej konkurencyjnej;
- rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu: wspieranie gospodarki o wysokim poziomie zatrudnienia, zapewniającej spójność społeczną i terytorialną.

Strategia zawiera kilka nadrzędnych celów jakie zamierza osiągnąć Unia Europejska do 2020 roku:

- wskaźnik zatrudnienia osób w wieku 20-64 lat powinien wynosić 75%;
- na inwestycje w badania i rozwój należy przeznaczyć 3% PKB Unii;
- ograniczenie emisji dwutlenku węgla nawet o 30% , jeśli pozwolą na to warunki;
- ograniczenie liczby osób przedwcześnie kończących naukę szkolną do 10% z obecnych 15% oraz zwiększenia odsetka osób młodego pokolenia posiadającego wyższe wykształcenie z 31% do co najmniej 40%
- liczbę osób zagrożonych ubóstwem należy zmniejszyć o 20 milionów.

W ramach 3 priorytetów przygotowano siedem projektów przewodnich:

a) Projekt „Unia innowacji” ukierunkowany jest na poprawę warunków ramowych i dostępu do finansowania badań i innowacji, tak by innowacyjne pomysły przerodziły się w nowe produkty i usługi, które z kolei przyczynią się do wzrostu gospodarczego i tworzenia nowych miejsc pracy.

b) Projekt „Młodzież w drodze” ma za zadanie poprawę systemu kształcenia i tym samym ułatwienie młodzieży wejście na rynek pracy.

c) Projekt „Europejska agenda cyfrowa” służy upowszechnieniu szybkiego Internetu oraz czerpaniu z niego korzyści przez przedsiębiorstwa jak i również gospodarstwa domowe.

d) Projekt „Europa efektywnie korzystająca z zasobów” ma posłużyć większemu wykorzystaniu źródeł energii odnawialnej, modernizacji transportu, propagowaniu efektywności energetycznej, przejście na gospodarkę niskoemisyjną jak również niezależnianie wzrostu gospodarczego od wykorzystania zasobów.

e) Projekt „Polityka przemysłowa w erze globalizacji” ukierunkowany jest na poprawę otoczenia biznesu, wspieranie rozwoju zrównoważonej i silnej bazy przemysłowej będącą konkurencją na rynkach światowych.

f) Projekt „Program na rzecz nowych umiejętności i zatrudnienia” służy modernizacji rynku pracy, lepszemu dopasowaniu popytu do podaży na rynku pracy przy wykorzystaniu mobilności siły roboczej.

g) Projekt „Europejski program walki z ubóstwem” zapewnia spójność społeczną i terytorialną w taki sposób, że korzyści płynące ze wzrostu gospodarczego i zatrudnienia były szeroko dostępne, a osoby ubogie i wykluczone społecznie mogły żyć godnie i aktywnie uczestniczyć w życiu społeczeństwa.

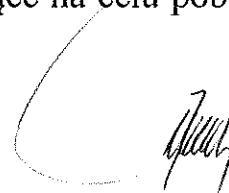
2.3 DOKUMENTY PROGRAMOWE NA SZCZEBLU KRAJOWYM I REGIONALNYM.

1) Narodowa Strategia Integracji Społecznej

Narodowa Strategia Integracji Społecznej ma na celu pomoc w procesie włączania się Polski w realizację drugiego celu Strategii Lizbońskiej stawiającego na modernizację europejskiego modelu socjalnego, inwestowanie w ludzi oraz zwalczanie wykluczenia społecznego. Ujęte w niej działania mają przyczynić się do :

- dostosowania edukacji i szkolenia do wymogów życia i pracy w społeczeństwie opartym na wiedzy,
- rozwijania aktywnej polityki zatrudnienia przyczyniającej się do tworzenia większej liczby lepszych miejsc pracy,
- modernizacji systemu ochrony socjalnej, w tym systemów emerytalnych i ochrony zdrowia, m.in. w celu zapewnienia ich finansowej stabilizacji oraz odpowiedniej koordynacji z celami polityki edukacyjnej i polityki zatrudnienia,
- wspieranie integracji społecznej, aby uniknąć pojawienia się trwale zmarginalizowanej klasy ludzi niezdolnych do funkcjonowania w społeczeństwie opartym na wiedzy.

Polska zdecydowała się na tworzenie Narodowej Strategii Integracji Społecznej, aby realizować program przełamania ugruntowanej bierności społecznej oraz okoliczności i przyczyn wykluczenia społecznego. Podstawowym założeniem takiej polityki jest uznanie, że państwo winno podejmować działania mające na celu pobudza-

nie aktywności jednostek, grup organizacji, dążąc do wyrównania szans oraz skutecznej walki z ubóstwem i biedą. Bardzo istotnym zadaniem jest rozwój kapitału społecznego jak również kreatywności w rozwiązywaniu problemów społecznych. Państwo powinno zapewniać minimalne standardy zabezpieczenia potrzeb swoich obywateli nie tylko na poziomie umożliwiającym przetrwanie, ale też zapewniającym minimum partycypacji społecznej. Tak prowadzona polityka wiąże działania w obszarze pracy, edukacji, kultury, komunikacji społecznej i zabezpieczenia społecznego.

Sukces Narodowej Strategii Integracji Społecznej zależeć będzie od odpowiedniej i aktywnej polityki państwa na polu polityki społecznej, uczestnictwa partnerów społecznych, organizacji społecznych, ale także od aktywności i zaangażowania osób zagrożonych wykluczeniem, które podejmują wysiłek na rzecz zmiany swojej sytuacji.

2) Dolnośląska Strategia Integracji Społecznej na lata 2005 – 2013.

Dokument ten wyznacza główne kierunki działań Samorządu Województwa Dolnośląskiego w obszarze polityki społecznej. Stanowi on integralną część Strategii Rozwoju Województwa Dolnośląskiego. Strategia wyznacza cele i kierunki działań, zmierzające do zaspokajania potrzeb i realizowania własnego rozwoju.

W dokumencie przedstawiono cztery główne cele polityki społecznej regionu.

Są to:

- Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu;
- Integracja społeczna środowisk osób wymagających szczególnego wsparcia;
- Krzewienie idei społeczeństwa obywatelskiego;
- Podnoszenie jakości usług społecznych.

3) Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Oławskiego na lata 2011 – 2017.

Strategia, podobnie jak inne dokumenty tego typu, jest próbą odpowiedzi na pytanie, jakie działania należałoby podjąć, aby społeczność zamieszkująca powiat oławski mogła jak najpełniej zaspokajać swoje potrzeby. W obszarze problemów społecznych dokument określa następujące cele:

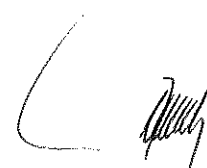
- Przeciwdziałanie zjawiskom wzrastających patologii społecznych i braku poczucia bezpieczeństwa.
- Przeciwdziałanie uzależnieniom.
- Tworzenie warunków do zmniejszania skutków rozwarstwienia społecznego ludności powiatu oławskiego.
- Podejmowanie działań w kierunku likwidacji barier infrastrukturalnych i instytucjonalnych dla zwiększenia dostępności do obiektów publicznych i miejsc zamieszkania oraz zwiększenia samodzielności osób starszych i niepełnosprawnych.

4) Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Jelcz – Laskowice na lata 2007 – 2015.

W sferze społecznej dokument przewiduje jako cel strategiczny „Rozwój integracji społecznej oraz twórczych postaw mieszkańców uwzględniając wymagania postępu cywilizacyjnego”. W dokumencie tym wskazane są następujące cele:

- Integracja mieszkańców i przeciwdziałanie występowaniu patologii społecznej.
- Podniesienie jakości funkcjonowania oświaty, wychowania i kultury.
- Poprawa warunków mieszkaniowych ludności.
- Podnoszenie stanu bezpieczeństwa publicznego i przeciwdziałania przestępczości.
- Poprawa stanu zdrowia społeczeństwa.
- Zapewnienie powszechnego dostępu do nowoczesnych technologii informatycznych.
- Zachowanie dziedzictwa kulturowego dla przyszłych pokoleń.

Niniejsza Strategia w swoich założeniach wpisuje się w wyżej wymienione dokumenty strategiczne.

CZEŚĆ II

DIAGNOSTYCZNO - ANALITYCZNA

1. CHARAKTERYSTYKA GMINY JELCZ - LASKOWICE

1.1 UWARUNKOWANIA GEOGRAFICZNE

Gmina Jelcz – Laskowice jest Gminą miejsko-wiejską położoną w Powiecie Oławskim we wschodniej części województwa Dolnośląskiego. Prawa miejskie Jelcz – Laskowice posiada od 1987 roku. Miasto powstało w wyniku połączenia dwóch miejscowości Jelcza i Laskowic.

Gmina Jelcz – Laskowice graniczy z gminami : Oława, Oleśnica, Bierutów, Namysłów i Lubsza. Usytuowana jest w dorzeczu Odry , którą zasila Smrotawa , Młynówka Jelecka i Widawa. Teren gminy to obszar 16 810 ha, z tego 1760 ha to teren miasta.

W skład Gminy Jelcz -Laskowice wchodzi : miasto Jelcz – Laskowice oraz 15 wsi. Teren miasta jest podzielony na osiedla i jest ich osiem:

- Jelcz,
- Laskowice,
- Fabryczne,
- Komunalne,
- Domków jednorodzinnych,
- Metalowców,
- Piastowskie,
- Ludwika Hirszfelda.

Sołectwa i wsie wchodzące w skład Gminy to:

- Biskupice Oławskie,
- Brzezinki,
- Chwałowice,
- Dębina,
- Dziuplina,
- Grędzina,
- Kopalina,
- Łęg,
- Miłocice,
- Miłocice Małe,
- Miłoszyce,

- Minkowice Oławskie,
- Nowy Dwór,
- Piekary,
- Wójcice,

Do gminy przynależą również Mościsko oraz Celina.

Na terenie Gminy jest 1713 gospodarstw rolnych o powierzchni powyżej 1 hektara przeliczeniowego o łącznej powierzchni 5 113 ha. Na terenie gminy są również gospodarstwa o powierzchni mniejszej niż 1 ha przeliczeniowy i takich gospodarstw jest 2 755, ich łączna powierzchnia wynosi 339 ha. W gminie znajduje się 16 podmiotów gospodarczych, które płacą podatek rolny i zajmują powierzchnię 638 ha.

Mapa 1: Położenie Gminy Jelcz - Laskowice w powiecie oławskim

1.2 HISTORIA

Pierwsze pisane informacje na temat obecnego miasta pojawiają się już w XIII wieku. W 1203 roku Henryk Brodaty nadał prawa własności do wsi Laskowice Leonardowi Włostowicowi. Natomiast nazwa Jelcz pojawia się w 1245 roku w bulli papieża Innocentego IV, kiedy to został przypisany do posiadłości kościelnych biskupa wrocławskiego Tomasza I. Na podstawie tych zapisów można wnioskować, że były to wsie o znacznej wartości, skoro interesowali się nimi biskupi i książęta.

W czasie drugiej wojny światowej władze hitlerowskie utworzyły na terenie Jelcza zakłady zbrojeniowe Kruppa. Zakłady te były budowane przez więźniów obozu koncentracyjnego w Rogoźnicy, byli wśród nich więźniowie wielu narodowości. Przebywali oni w utworzonym obozie w Moszycach. Podczas morderczej pracy przy budowie i ewakuacji poniosło tu śmierć około osiem tysięcy ludzi. Po wojnie na te tereny powróciła ludność polska.

1.3 GOSPODARKA

Rozwój gospodarczy Jelcza rozpoczął się od powstania w 1952 roku na miejscu dawnych zakładów Kruppa Jelczańskich Zakładów Samochodowych. Ich dalszy rozwój zapewniła podpisana w 1959 roku umowa o współpracy z firmą Karosa. Kolejnym etapem rozwoju Zakładów była podpisana w 1972 roku umowa licencyjna z firmą Berliet.

Rozwój zakładów doprowadził do powstania na przełomie lat 60/70 osiedla mieszkaniowego, które miało zapewnić mieszkania ludziom zatrudnionym w Zakładach Samochodowych Jelcz.

Kolejnym etapem rozwoju gospodarczego Gminy było utworzenie w 2001 roku na terenie miejscowości Łęg Podstrefy Wałbrzyskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej. Rezultatem tego posunięcia był wzrost zainteresowania gminą inwestorów zagranicznych. W ten sposób powstało wiele nowych zakładów produkcyjnych z kapitałem zagranicznym, a co za tym idzie lokalny rynek pracy zyskał wiele nowych miejsc pracy. Na koniec 2012 roku na terenie Specjalnej Strefy Ekonomicznej zlokalizowanych było 11 firm z kapitałem zagranicznym, głównie branży motoryzacyjnej. W Gminie Jelcz – Laskowice funkcjonowało na koniec 2012 roku 1 569 podmiotów gospodarczych prowadzonych przez osoby fizyczne. Liczba podmiotów gospodarczych funkcjonujących na podstawie wpisu do rejestru firm to – 65 przedsiębiorstw

1.4 LUDNOŚĆ

Gminę Jelcz – Laskowice na dzień 31 grudnia 2012 roku zamieszkiwało 22 390 osób, z czego na terenie miasta mieszkało 15 425 osób. Na terenie gminy w 2012 roku urodziło się 172 dzieci a zmarło 159 osób, z czego wniosek, że przyrost naturalny w gminie jest dodatni.

Tab.1 Struktura demograficzna Gminy Jelcz-Laskowice pod względem kategorii wiekowych, z podziałem na płeć i miejsce zamieszkania za lata 2010 – 2012.

Wyszczególnienie	2010		2011		2012	
	M	G	M	G	M	G
Liczba ludności ogółem	22 222		22 378		22 390	
w podziale na miasto i gminę						
w tym:						
K	15440	6782	15461	6917	15425	6965
M	7844	3409	7873	3489	7881	3511
	7596	3373	7588	3428	7544	3454
W wieku przedprodukcyjnym urodzonych						
K	1371	682	1366	706	1360	699
M	1436	697	1438	724	1431	727
W wieku produkcyjnym						
K	5522	2077	5448	2103	5353	2115
M	5771	2395	5750	2430	5667	2435
W wieku poprodukcyjnym						
K	951	650	1059	680	1168	697
M	389	281	400	274	446	292
urodzenia	266		276		172	
zgony	155		155		159	

Źródło: Dane statystyczne Urzędu Miasta i Gminy Jelcz – Laskowice

Analiza danych demograficznych wskazuje wyraźnie, że gmina Jelcz-Laskowice jest również pod tym względem gminą młodą. Odsetek osób w wieku poprodukcyjnym wynosił w 2012 roku 11,6%, natomiast w kraju jest to 17,8%³ populacji.

2. INFRASTRUKURA SPOŁECZNA

2.1 KULTURA, SPORT I REKREACJA

W katalogu zadań należących do gminy jest także kultura. Ustawa zadanie to precyzuje w sposób następujący: (art.7) „zadania własne gminy obejmują sprawy: 9) kultury, w tym bibliotek gminnych i innych instytucji kultury oraz ochrony zabytków i opieki nad zabytkami.” W rozumieniu tejże ustawy działalność kulturalna polega na

³ http://www.stat.gov.pl/cps/rde/xbcr/gus/L_podst_inf_o_rozwoju_dem_pl_do_2012.pdf

tworzeniu, upowszechnianiu i ochronie kultury.

W obliczu zachodzących zmian cywilizacyjnych, a więc pojawiania się nowych zjawisk społecznych, nowych technologii, nowych narzędzi komunikacji społecznej, współczesne formy tworzenia i uczestniczenia w kulturze muszą przyjmować nową jakość. Niezbędne są tu działania wyzwalające twórczość, dające impuls do aktywności, pobudzające siły społeczne środowisk lokalnych. Tę nową jakość w obszarze kultury można osiągnąć stosując metodę partycypacji oraz integracji, czyli animację. Jest rzeczą ważną, by tworzenie i upowszechnianie kultury odbywało się przy udziale nowoczesnych środków i narzędzi.

Dobrze realizowane zadanie upowszechniania kultury ma ogromne znaczenie dla budowania więzi społecznych opartych na tożsamości i zaufaniu lokalnym. Przyczynia się do powstawania społeczeństwa obywatelskiego, czyli takiego, które bierze odpowiedzialność za rozwój lokalny i radzi sobie z problemami społecznymi.

Miejsko - Gminne Centrum Kultury w Jelczu-Laskowicach jest głównym podmiotem realizującym to ważne zadanie. Wachlarz usług kulturalnych jest szeroki – aktualnie działa tam 40 sekcji i kół zainteresowań. Oferta adresowana jest do wszystkich grup wiekowych, w 2012r. skorzystało z niej ok.580 osób. Należy zaznaczyć, że grupa uczestników sekcji i kół zainteresowań stale rośnie – w 2010r. było ich ok. 500. Jedną z sekcji działających przy MGCK jest Akademia złotego wieku licząca aktualnie 80 członków. Jej celem jest propagowanie nowego stylu życia, wartości, wzorców zachowań wśród osób, które zakończyły lub ograniczyły pracę zawodową. Oferta adresowana do seniorów (gimnastyka, lektoraty z języków obcych, wycieczki, Nordic Walking itp.) daje możliwości rozwoju intelektualnego, kulturalnego, zachowania dobrego samopoczucia i sprawności fizycznej.

MGCK na stałe wpisało do kalendarza takie imprezy jak: Dni Jelcza – Laskowic, Europejski Festiwal Szkół Teatralnych MELODRAMA, koncerty w ramach Międzynarodowego Festiwalu „Vratislavia Cantans”, koncert świąteczny „Artyści swojemu miastu”, koncert zimowy. Kształtują one wizerunek Jelcza – Laskowic na zewnątrz.

W latach 2012 – 2013 MGCK realizowało projekt „Rozrusznik – sztuka w akcji”, dofinansowany ze środków Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej w ramach Rządowego Programu na rzecz Aktywności Społecznej Osób Starszych. Oferta kulturalna Centrum nie zawiera jedynie żadnych propozycji zajęć dla osób niepełnosprawnych. W planach placówki takie przedsięwzięcie jest ujęte, jednak są trudności z zatrudnieniem wykwalifikowanego instruktora zajęć.

Na terenie gminy Jelcz – Laskowice funkcjonuje 1 biblioteka wraz z trzema filiami zlokalizowanymi na terenie wiejskim – w Miłocicach, Minkowicach Oławskich i Wójcicach. Miejska Biblioteka Publiczna to instytucja kultury, która gromadzi, przechowuje oraz udostępnia materiały biblioteczne. Pełni ona funkcję informacyjną, edukacyjną, estetyczną oraz rozrywkową . O bibliotece publicznej można powiedzieć, że pełni także funkcję obywatelską, ponieważ swoje działania realizuje nie tylko wobec użytkownika indywidualnego, ale także wobec społeczności lokalnej. Miejska Biblioteka Publiczna w Jelczu – Laskowicach w roku 2012 w swoim rejestrze odnotowała 2084 czytelników, natomiast liczba odwiedzin wynosiła 30 057.

Jej księgozbiór liczy aktualnie 35 970 egzemplarzy. Biblioteka prowadzi szeroką działalność kulturalno – edukacyjną na rzecz lokalnej społeczności. W szczególności organizuje wiele imprez okolicznościowych adresowanych do różnych grup wiekowych np. „Dzień Seniora”, „Dzień Pluszowego Misia”, „Dzień Matki”. Bierze udział w wielu programach . Jednym z nich jest program „Akademia Orange dla bibliotek” w ramach, którego bezpłatnie korzysta z Internetu i prowadzi kurs obsługi komputera i poruszania się po Internecie dla osób w wieku 50+. Biblioteka bierze także udział w Programie Rozwoju Bibliotek jako biblioteka partnerska. W ramach tego programu placówka otrzymała sprzęt komputerowy i aparaty fotograficzne.

Każda gmina ma obowiązek zaspokajania potrzeb mieszkańców związanych z kulturą fizyczną i sportem, a także zapewnieniem terenów rekreacyjnych i urządzeń sportowych. Nie chodzi tu tylko o budowę stadionów, ale o inwestowanie w zwykłe boiska szkolne i osiedlowe, parki rozrywki, ścieżki rowerowe i inne miejsca, w których osoby amatorsko zajmujące się sportem mogą spędzać swój wolny czas. Sport jest atrakcyjną i jednocześnie zdrową formą spędzania czasu wolnego. Daje możliwość rozwoju osobistego, rozbudza ambicje, pasję, radość życia, doskonali umiejętności społeczne. Nie sposób przecenić wpływu sportu na zdrowie ludności. Ostatni Raport o stanie zdrowia ludności Polski (luty 2013r.) donosi, że w ostatnich latach stan zdrowia Polaków poprawił się, jednak na tle innych krajów Unii Europejskiej, sytuacja wciąż nie jest zadowalająca. Coraz częściej pojawiają się informacje o pogarszającym się stanie zdrowia dzieci i młodzieży. Przyczyn takiego stanu rzeczy upatruje się min. w braku aktywności ruchowej, zarówno w czasie wolnym jak i w ramach obowiązkowych lekcji wychowania fizycznego - alarmujące są dane dotyczące ilości zwolnień lekarskich z tego przedmiotu. Sport jest wreszcie dla młodzieży atrakcyjną alternatywą dla niewłaściwych wyborów życiowych – narkomanii, alkoholizmu, przestępczości, ubóstwa. Troska o rozwój i promocję sportu jest zatem bardzo ważną inwestycją dokonywaną na rzecz społeczności.

W ramach tego obowiązku w Gminie Jelcz – Laskowice opracowano i przyjęto do realizacji dokument „Program rozwoju sportu w mieście i gminie Jelcz – Laskowice na lata 2009 – 2015”. Program ten zawiera informacje na temat stanu aktualnego kultury fizycznej w gminie, bazy sportowo – rekreacyjnej oraz wyznaczonych do osiągnięcia celów.

Spółeczność Gminy Jelcz – Laskowice ma do dyspozycji następujące obiekty sportowo – rekreacyjne:

- 1) Pływalnia Miejska świadcząca min. usługi: basen 25m, siłownia, sauna fińska, kawiarenka, nauka pływania, aerobik w wodzie i inne.
- 2) Hala sportowa pozostająca do dyspozycji szkół, ale też różnych sekcji np. tenisa stołowego, siatkówki, koszykówki, piłki nożnej, tańca towarzyskiego. Przy Hali funkcjonuje również kort tenisowy asfaltowy.
- 3) Schronisko Młodzieżowe w Chwałowicach dysponujące 41 miejscami noclegowymi, pełnym zapleczem socjalnym i sanitarnym, salą komputerową oraz

przylegającym placem zabaw dla dzieci.

4) Staw wraz z plażą i obsługą ratowników. Przy stawie funkcjonuje także ośrodek wypoczynkowy z boiskami do piłki plażowej, kortem tenisowym, barem i wypożyczalnią sprzętu pływającego. Jest to także miejsce odbywania imprez plenerowych.

5) Lodowisko – obiekt sezonowy obsługujący szkoły, ale też dostępny dla mieszkańców.

Ponadto w całej gminie jest szereg boisk, w tym: wielofunkcyjne przy szkołach (5) i piłki nożnej (10) oraz 2 „Orliki” przy Publicznym Gimnazjum Nr 2 i Zespole Szkół w Jelczu – Laskowicach.

W strukturach Miejsko – Gminnego Zrzeszenia Ludowych Zespołów Sportowych działa 14 drużyn piłki nożnej oraz zespoły: tenisa stołowego, siatkówki, koszykówki, pływania, modelarzy i wyścigów samochodowych.

Na terenie gminy działa kilka prywatnych klubów fitness.

2.2 OŚWIATA

Do zadań własnych gminy w dziedzinie oświaty, należy:

- zakładanie i prowadzenie publicznych przedszkoli, w tym z oddziałami integracyjnymi oraz przedszkoli specjalnych,
- zakładanie i prowadzenie zreformowanych sześcioklasowych szkół podstawowych, w tym z oddziałami integracyjnymi (z wyjątkiem szkół specjalnych, artystycznych) oraz nowo utworzonych 3-letnich gimnazjów.

Wraz z przystąpieniem do Unii Europejskiej przed polskim systemem edukacji pojawiło się szereg zadań. Przede wszystkim powinien on rozwiązać istniejące problemy, a najważniejsze z nich to:

- * niski wskaźnik skolaryzacji dzieci w wieku przedszkolnym, zwłaszcza dzieci z terenów wiejskich;
- * pogłębiające się różnice w dostępie do edukacji dzieci i młodzieży (wynikające m.in. z ubożenia części społeczeństwa czy zróżnicowanych wydatków na oświatę w jednostkach samorządowych);
- * niedopasowanie kształcenia zawodowego do potrzeb rynku pracy;
- * niski poziom upowszechnienia kształcenia ustawicznego.

W Gminie Jelcz-Laskowice w roku 2012 wydatki samorządowe na oświatę i wychowanie wynosiły 23 246 265,00 zł, co stanowiło 39,8% budżetu gminy.

Aktualnie na terenie Gminy funkcjonuje 5 szkół podstawowych (w tym 4 publiczne i 1 niepubliczna), 3 gimnazja (w tym 2 prowadzone przez Gminę i 1 przez Starostwo) oraz 4 przedszkola niepubliczne. W żadnym z przedszkoli nie ma oddziału integracyjnego dla dzieci niepełnosprawnych. Ogólna liczba dzieci pobierających naukę w tych placówkach w ostatnich 3 latach wzrosła , co obrazuje poniższa tabela. Jednak wzrost odnotowuje się dzięki wprowadzeniu obowiązku szkolnego dla sześciolatków. Natomiast w szkołach gimnazjalnych w latach 2009 – 2012 odnotowujemy spadek liczby uczniów o 86 osób.

Tab.2 Liczba dzieci uczęszczających do przedszkoli, szkół podstawowych i gimnazjów w Gminie Jelcz-Laskowice w latach 2009 – 2012.

Typ placówki	2009/2010	2010/2011	2011/2012
Przedszkola	429	443	418
Szkoły podstawowe	1337	1170 + kl „0”228	1246 + kl. „0” 293
Gimnazja	677	645	591
ogółem	2443	2486	2548

Źródło: Dane własne Urzędu Miasta i Gminy

Szkoły, w znacznej większości, posiadają dobrą bazę lokalową i infrastrukturę socjalną i sportową. Na uwagę zasługuje fakt, że od 2011r. w szkołach podstawowych i gimnazjalnych zatrudnieni są, oprócz pedagoga szkolnego, psycholog i logopeda, natomiast w gimnazjach doradca zawodowy.

W szkołach podstawowych funkcjonujących na terenie gminy realizowane były projekty współfinansowane ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego. Celem pierwszego z nich, „Szkoła przyjazna uczniom” było wsparcie dla uczniów mających trudności w nauce, zagrożonych wykluczeniem społecznym, z rodzin dysfunkcyjnych oraz dzieci zdolnych. W ramach tego projektu w okresie od 01.07.2010r. do 31.07.2012r. zorganizowane zostały zajęcia wspierające dla 995 uczniów.

Drugi duży projekt realizowany był od 01.02.2011r. do 31.08.2012r. Poprzez organizację zajęć: logopedycznych, socjoterapeutycznych, gimnastyki korekcyjnej oraz zajęć rozwijających uzdolnienia szkoły realizowały zadanie wyrównywania szans edukacyjnych dzieci w tej grupie wiekowej. Projekt adresowany był do 430 uczniów.

Ponadto we wszystkich szkołach podstawowych realizowane były ogólnopolskie programy kształtujące pozytywne nawyki żywieniowe np. „Owoce w szkole” czy „Szklanka mleka”. Natomiast gimnazja włączyły się do programu propagującego zdrowy styl życia „Trzymaj formę”. Na szczególną uwagę zasługuje działające przy Publicznej Szkole Podstawowej nr 3 w Jelczu – Laskowicach Szkolne Koło Wolontariusza „Jesteśmy”. Wolontariat działa od wiosny 2010r. i skupia uczniów, absolwentów, rodziców i nauczycieli szkoły, pragnących nieść pomoc potrzebującym.

Jak widać, szkoły funkcjonujące w Gminie Jelcz-Laskowice są nie tylko miejscem pobierania nauki, ale także kształtowania postaw prospołecznych, wyzwalania inicjatywy i zaangażowania w działalność publiczną, stawiania pierwszych kroków w procesie budowania zaufania i więzi społecznych. Pomoc niesiona przez wolontariuszy na rzecz osób starszych, niepełnosprawnych, zagrożonych wykluczeniem społecznym jest częścią lokalnej polityki społecznej. Uczestnictwo młodzieży szkolnej w programie „Trzymaj formę”, kształtującym prozdrowotne nawyki, jest działaniem profilaktycznym w obszarze promocji zdrowia.

Na terenie Gminy funkcjonuje Zespół Szkół im. J. Kasprowicza skupiający następujące szkoły ponadgimnazjalne: Liceum Ogólnokształcące, Technikum (kształcące w zawodzie technik informatyk) oraz Zasadnicza Szkoła Zawodowa

(różne kierunki zawodowe). W strukturze szkoły pozostaje także Publiczne Gimnazjum Nr 1, finansowane z budżetu Gminy, a prowadzone przez powiat.

Zespół Szkół od lutego 2010r. uczestniczy w realizacji projektu „Modernizacja kształcenia zawodowego na Dolnym Śląsku” współfinansowanym ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego. W programie projektu w roku szkolnym 2012/2013 zrealizowano szereg zajęć. Były to: przedmioty nauczania, nauka przedsiębiorczości, doradztwo edukacyjno – zawodowe, kursy kwalifikacyjne podnoszące umiejętności zawodowe, wycieczki i projekty (staże, targi) zawodoznawcze.

W systemie oświaty pozostaje także Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Jelczu-Laskowicach. Jest to placówka, nad którą nadzór pedagogiczny sprawuje Dolnośląskie Kuratorium Oświaty, a organem prowadzącym jest powiat.

Jej zespół tworzą psycholodzy, pedagodzy i logopeda. Głównym celem pracy tego zespołu jest wspieranie prawidłowego rozwoju dzieci i młodzieży, umacnianie rodzin w ich funkcji wychowawczej, a także wspieranie środowiska szkolnego w zakresie doradztwa, konsultacji itp. Poradnia świadczy zatem specjalistyczną pomoc uczniom, rodzicom i nauczycielom głównie z zakresu diagnozy, profilaktyki oraz terapii.

Tab.3 Liczba dzieci objętych pomocą Poradni w formie diagnoz psychologiczno -pedagogiczno. – logopedycznych w Gminie Jelcz-Laskowice w latach 2009/2010 – 2012/2013

L.p.	Jednostka oświatowa	Teren miejski/ wiejski	Rok szk. 2009/2010	Rok szk. 2010/2011	Rok szk. 2011/2012	Rok szk. 2012/2013
1	Przedszkola	M – 2 W - 2	204	169	167	222
2	Szkoły podstawowe	M – 2 W - 3	306	351	377	409
3	Gimnazja	M – 2 W - 1	98	52	45	45
	Ogółem		608	572	589	676

Źródło: Dane własne Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej

Poradnia aktualnie realizuje następujące programy:

- 1) Program wspierania rozwoju małego dziecka (wykrywanie zaburzeń i odchyłeń rozwojowych oraz opiniowanie o potrzebie wczesnego wspomaganie rozwoju).
- 2) Program badań przesiewowych dzieci na progu edukacji szkolnej (obniżenie wieku edukacji szkolnej, wsparcie rodziców i nauczycieli w diagnozie dojrzałości dzieci do podjęcia nauki).
- 3) Program działania Punktu Konsultacyjnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. W tym zakresie Poradnia współpracuje z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

4) Poradnia uczestniczy w Powiatowym Programie Ochrony Zdrowia Psychicznego.

5) Program pt. „Rozwiń swoje możliwości” dla uczniów ze środowisk z ograniczonym dostępem do pomocy psychologiczno – pedagogicznej – finansowany przez starostwo Powiatowe w Oławie.

Przy Poradni od 2006r. funkcjonuje Punkt Konsultacyjny ds. Przemocy w Rodzinie. Konsultacje odbywają się raz w tygodniu przez 2 godziny, w tym czasie czynny jest telefon zaufania.

Poradnia nie zabezpiecza wszystkich potrzeb środowiska, zwłaszcza w zakresie terapii. Jest to spowodowane niewystarczającą obsadą kadrową – brak specjalisty terapii rodzin. Natomiast problem lokalowy (brak sali konferencyjnej) nie pozwala poszerzyć oferty o wykłady i konferencje dla większej liczby odbiorców, pomimo stwierdzenia takiej potrzeby.

2.3 OCHRONA ZDROWIA

Zdrowie jest nie tylko wartością indywidualną, ale także dobrem społecznym. Lokalna opieka zdrowotna, jej prawidłowe funkcjonowanie, odpowiadające potrzebom społeczności jest przedmiotem działań samorządu gminnego. Główne zadanie gminy w tym zakresie odnosi się do tworzenia organizacyjnych możliwości zabezpieczenia dostępu do podstawowej opieki zdrowotnej, położnictwa i ginekologii oraz stomatologii. Gmina pełni funkcję organu założycielskiego dla samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej. Tworzy plan zabezpieczenia ambulatoryjnego, dokonuje analizy czynników zdrowotnych wpływających na zdrowotność populacji.

Do zadań gminy należy ponadto:

- tworzenie i określanie zasad funkcjonowania żłobków;
- wynikające z ustawy z dnia 27 sierpnia 2004r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych zadanie pokrywania wydatków na świadczenia zdrowotne dla osób bezdomnych i innych, które pozostają bez środków do życia, nie są objęte ubezpieczeniem zdrowotnym;
- szereg zadań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych;
- zapewnienie usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

Zapewnienie dostępu do świadczeń z podstawowej opieki zdrowotnej, ginekologii i położnictwa.

Na terenie Gminy Jelcz-Laskowice działają cztery Niepubliczne Zespoły Opieki Zdrowotnej:

1) NZOZ Przychodnia Rejonowo – Specjalistyczna wraz z trzema Ośrodkami działającymi na terenie wiejskim (Minkowice Oławskie, Miłocice i Wójcice);

- 2) NZOZ „JELMED”;
- 3) NZOZ „MEDICOR”;
- 4) NZOZ „PROMED”.

NZOZ Przychodnia Rejonowo – Specjalistyczna jest spółką z o.o., zabezpiecza potrzeby mieszkańców w zakresie podstawowej opieki zdrowotnej i ginekologii. W roku 2012 ogólna liczba pacjentów wynosiła 7698 (2011r. - 7526, 2010r. - 7459).

W jej skład oprócz poradni ogólnej i pediatrycznej wchodzi poradnie specjalistyczne: laryngologiczna, neurologiczna, okulistyczna, dermatologiczna, ginekologiczna, chirurgiczna, ortopedyczna, zdrowia psychicznego. Ponadto świadczy usługi z zakresu: rehabilitacji, diagnostyki – laboratorium, RTG, EKG, EEG, USG, prowadzi stałe konsultacje alergologiczne, nefrologiczne, urologiczne, diabetologiczne i endokrynologiczne.

Tab.4 Schorzenia leczone w Przychodni Rejonowo – Specjalistycznej wg częstotliwości w latach 2010 – 2012.

L.p.	Rodzaj schorzenia	2010r.	2011r.	2012r.
1	Układu krążenia	831	906	778
2	Układu mięśniowo-kostnego	318	351	331
3	Układu trawienego	130	132	138
4	Układu oddechowego	71	82	50
5	Obwodowego układu nerwowego	35	29	24
6	Cukrzyca	184	196	183
7	Tarczycy	103	107	88
8	Nowotwory	33	37	41
9	Niedokrwistość	50	52	46
10	Choroby psychiczne i nerwice	226	300	310

Źródło: Dane własne Przychodni Rejonowo - Specjalistycznej

Z powyższej tabeli wynika, że najczęściej występującymi schorzeniami leczonymi w Przychodni Specjalistycznej są schorzenia układu krążenia. W 2012r. 10,11% ogółu pacjentów było leczonych z powodu tych schorzeń. Jest to problem ogólnokrajowy, bowiem choroby układu krążenia są aktualnie najczęstszą przyczyną zgonów w Polsce - stanowią 45% przyczyny zgonów ogółem. Należy zauważyć, że rok 2012 przyniósł tendencję spadkową, co również jest zgodne z tendencją ogólnokrajową.

Analiza powyższej tabeli zwraca również uwagę na wyraźny wzrost leczenia chorób psychicznych i nerwic. W ciągu ostatnich trzech lat liczba pacjentów z tego typu schorzeniami wzrosła o ok. 37%. Nasilające się zjawiska i problemy społeczne, takie jak: rozpad rodziny wielopokoleniowej, rozwody, bezrobocie, starzenie się społeczeństwa powodują, że człowiek nie radzi sobie ze swoimi problemami życiowymi. Ważne jest, by dla uzupełnienia leczenia specjalistycznego tworzyć

system wsparcia środowiskowego, w tym grup samopomocowych. Aktualnie w Gminie Jelcz – Laskowice brak jest zorganizowanych form wsparcia dla osób chorych psychicznie.

Oprócz NZOZ w gminie funkcjonuje kilka prywatnych gabinetów lekarskich oraz siedem aptek (sześć w mieście i jedna w Minkowicach Oławskich).

Jakość i zakres świadczonych przez NZOZ-y usług medycznych zależy od kontraktów zawartych z Narodowym Funduszem Zdrowia i odpowiada pierwszemu poziomowi referencyjnemu.

Tworzenie i określanie zasad funkcjonowania żłobków.

W Gminie Jelcz-Laskowice nie utworzono do tej pory żadnego żłobka.

Pokrywanie wydatków na świadczenia zdrowotne dla osób bezdomnych i innych, które pozostają bez środków do życia i nie są objęte ubezpieczeniem zdrowotnym.

W roku 2012 decyzją Burmistrza Miasta i Gminy świadczenia takie przyznano 10 osobom.

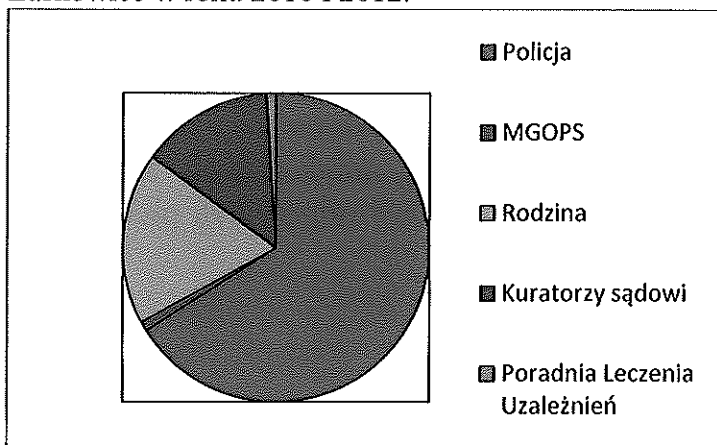
Zadania związane z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych.

W każdej gminie, z mocy ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, powoływana jest gminna komisja rozwiązywania problemów alkoholowych. Jej podstawowym zadaniem jest prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracją społeczną osób uzależnionych od alkoholu, w szczególności zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej takich osób. W zakresie jej zadań jest także udzielanie rodzinom dotkniętym problemem alkoholowym pomocy psychologicznej i prawnej, w tym także ochrony przed przemocą w rodzinie.

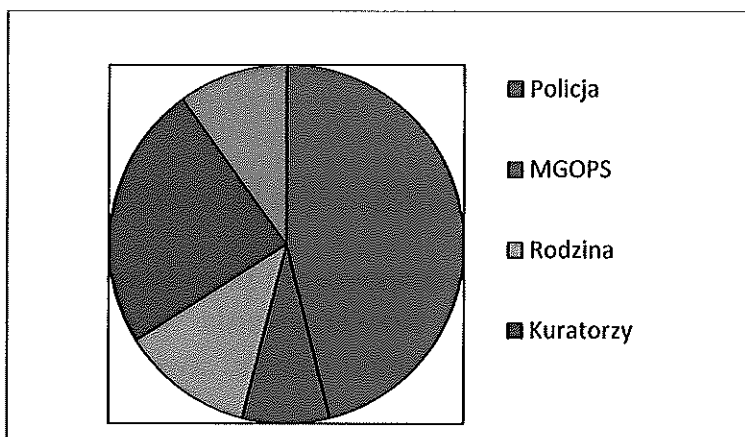
W maju 2009r. została powołana Miejsko – Gminna Komisja Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Jelczu – Laskowicach, która realizuje wymienione powyżej zadania, współpracując w tym zakresie z Policją, Ośrodkiem Pomocy Społecznej, Poradnią Leczenia Uzależnień, Sądem Rejonowym w Oławie.

Analizując poniższy wykres można zauważyć, że w okresie ostatnich trzech lat w zadanie rozwiązywania problemów alkoholowych (oprócz policji), angażują się w coraz większym zakresie pozostałe podmioty lokalnej polityki społecznej. Niewątpliwie jest to tendencja pozytywna. Może oznaczać tworzenie się zintegrowanego systemu pomocy na rzecz osób i rodzin dotkniętych problemem alkoholowym.

Wykres 1: Procentowy udział podmiotów w kierowaniu wniosków MGKPiRPA w Gminie Jelcz-Laskowice w roku 2010 i 2012.

Rok 2010

Rok 2012

Źródło: Dane własne MGKPiRPA

2.4 BEZPIECZEŃSTWO

Nad bezpieczeństwem Mieszkańców Gminy czuwają pracownicy Komisariatu Policji w Jelczu- Laskowicach oraz Państwowa Straż Pożarna i Ochotnicze Straże Pożarne. Poczucie bezpieczeństwa mieszkańców jest ważnym czynnikiem. Nieodzowne są działania zmierzające do ciągłego doskonalenia i poprawy istniejącego stanu bezpieczeństwa publicznego, co przekłada się na poczucie bezpieczeństwa osobistego każdego mieszkańca Gminy. W celu poprawy bezpieczeństwa publicznego oraz zapobieżeniu popełnianiu przestępstw i wykroczeń Policja w naszej Gminie realizowała wiele programów.

Bezpieczeństwo mieszkańców gminy nie jest obojętne władzom samorządowym i corocznie w tym celu samorząd przeznacza środki finansowe na dodatkowe patrole w miejscach niebezpiecznych. Przekazał również dofinansowanie do zakupu pojazdu dla policji. W trosce o bezpieczeństwo mieszkańców duża część miasta jest monitorowana.

Tab.5 Liczba interwencji przeprowadzonych przez Komisariat Policji w Gminie Jelcz-Laskowice w latach 2010 – 2012.

Wyszczególnienie	2010	2011	2012
Interwencje ogółem	729	982	804

Źródło: dane statystyczne Komisariatu Policji w Jelczu – Laskowicach.

Na terenie gminy funkcjonuje jedna Zawodowa Straż Pożarna która jest wspierana przez osiem jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych. W ostatnim czasie władze Gminy przekazały dofinansowanie do zakupu strażackiego wozu bojowego i będą finansować budowę remizy Ochotniczej Straży Pożarnej w Jelczu – Laskowicach.

2.5 POLITYKA MIESZKANIOWA

Jednym z zadań własnych Gminy jest tworzenie warunków do zabezpieczenia jednej z najważniejszych potrzeb mieszkańców jaką jest mieszkanie. Priorytetowym zadaniem powinno być zapewnienie lokali socjalnych dla osób o najniższych dochodach. Gmina Jelcz – Laskowice posiada 1018 lokali mieszkalnych, w tym 441 lokali wspólnotowych, 200 mieszkań TBS, 133 lokale komunalne oraz 96 mieszkań socjalnych. Na lokale komunalne oczekuje 26 rodzin a na lokale socjalne 15 rodzin. Mieszkaniowy zasób lokali gminnych jest administrowany przez Zakład Gospodarki Mieszkaniowej TBS Spółka z o. o.

Aktualnie w planach jest budowa dwóch następnych budynków mieszkalnych.

2.6 ORGANIZACJE POZARZĄDOWE

Dla lokalnej polityki społecznej nieocenione znaczenie ma działalność organizacji pozarządowych. Dane zgromadzone przez Stowarzyszenie Klon/Jawor wskazują, że zdecydowana większość (ponad 80%) organizacji pozarządowych prowadzi swą podstawową działalność w głównych obszarach przedmiotowych polityki społecznej takich jak: sport i rekreacja, kultura i sztuka, edukacja, usługi socjalne itp.⁴

Rola organizacji pozarządowych przejawia się także w ich reprezentacji interesów wielu potencjalnych odbiorców usług społecznych. Są wreszcie inicjatorami i organizatorami obywatelskiego zaangażowania w życie publiczne i rozwiązywanie problemów dotyczących społeczności lokalne.

Organizacje pozarządowe to ten sektor polityki społecznej, który umiejscowiony jest najbliżej człowieka, jego potrzeb w wymiarze indywidualnym i społecznym.

Gmina Jelcz-Laskowice współpracuje z 16 organizacjami pozarządowymi, z czego 13 prowadzi działalność w obszarze sportu i rekreacji. Większość z nich to uczniowskie kluby sportowe. Pozostałe to: LOK Zarząd Miejsko-Gminny,

⁴ *Wymiary polityki społecznej*, praca zbior. pod red. O. Kowalczyk i S. Kamińskiego, Wydawnictwo Uniwersytetu, s. 40

Stowarzyszenie Pomocy Dzieciom „Tęcza” oraz Stowarzyszenie Abstynenckie „Tęcza”.

Co roku Rada Miejska uchwała dokument regulujący zakres współpracy pomiędzy Gminą a organizacjami (zarówno w wymiarze finansowym jak i nie finansowym), określa też jej formy. Jest to „Roczny Program Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi oraz podmiotami, o których mowa w art. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie”.

Wiele ważnych zadań z obszaru ochrony zdrowia i pomocy społecznej realizuje Stowarzyszenie abstynenckie „Tęcza”, powstałe w 2011r. Aktualnie liczy ono 28 członków. Organizacja prowadzi szeroką działalność kierowaną do osób uzależnionych od alkoholu, narkotyków, hazardu oraz ich najbliższego otoczenia rodzinnego.

W ofercie stowarzyszenia znajduje następujące formy pomocy:

- poradnictwo prawne i psychologiczne;
- pomoc terapeutyczna;
- warsztaty, prelekcje, szkolenia;
- wsparcie merytoryczne i współpraca z MGKPiRPA oraz Miejsko – Gminnym Zespołem ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

„Tęcza” prowadzi ponadto 2 grupy wsparcia: Grupa AA „Zosia” i Grupa AA „Nowe życie” oraz 2 punkty konsultacyjne.

2.7 POMOC SPOŁECZNA

Pomoc społeczna jest instytucją pomocy społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Pomoc społeczną organizują organy administracji rządowej i samorządowej, współpracując w tym zakresie, na zasadzie partnerstwa, z organizacjami społecznymi i pozarządowymi, Kościołem Katolickim, innymi kościołami, związkami wyznaniowymi oraz osobami fizycznymi i prawnymi¹

Zadania z zakresu pomocy społecznej w Gminie Jelcz-Laskowice realizuje Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej za pośrednictwem sekcji i komórek organizacyjnych :

- sekcja księgowości,
- sekcja pomocy środowiskowej,
- sekcja świadczeń,
- sekcja świadczeń rodzinnych,
- stypendia szkolne,
- zespół interdyscyplinarny,
- piecza zastępcza.

Realizacja zadań Miejsko- Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej jest finansowana ze środków budżetu państwa i środków samorządowych.

Na podstawie ustawy o pomocy społecznej można, przy spełnieniu kryterium dochodowego, uzyskać następujące świadczenia pieniężne:

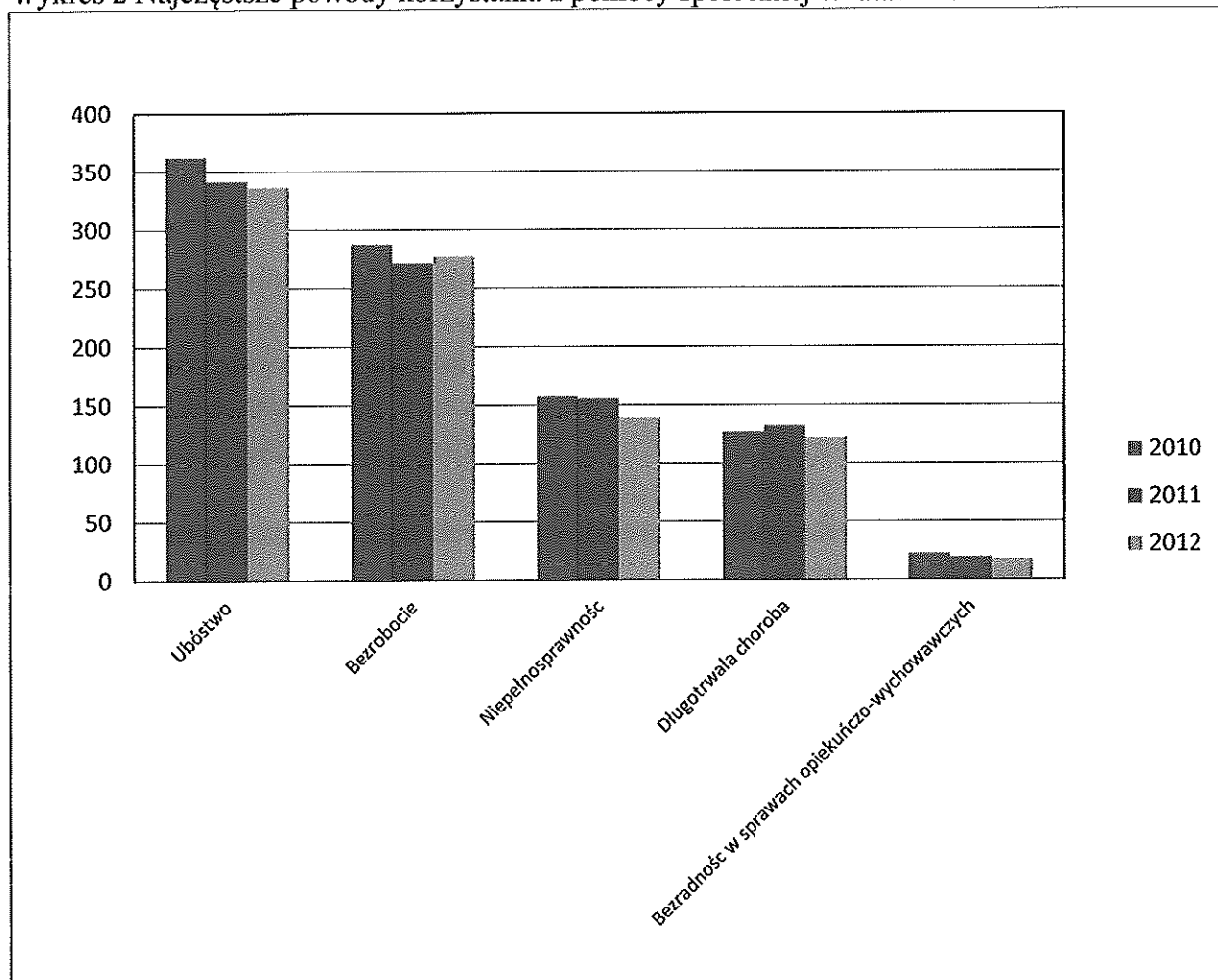
- zasilek celowy,
- zasilek okresowy,
- zasilek stały.

Ustawa przewiduje również udzielenie świadczeń z pominięciem kryterium dochodowego i do nich należy:

- specjalny zasiłek celowy,
- zasiłek celowy na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego.

Pomoc społeczna świadczy również pomoc nie pieniężną w formie pracy socjalnej, obiadów w szkole, usług opiekuńczych, mieszkań chronionych, opłacaniu składek zdrowotnych, oraz umieszczanie w domach pomocy społecznej.

Wykres 2 Najczęstsze powody korzystania z pomocy społecznej w latach 2010 – 2012.

Źródło: Dane własne MGOPS

Ośrodek Pomocy społecznej współpracuje również z Polskim Czerwonym Krzyżem oraz ze Stowarzyszeniem „Życie”. Organizacje te zajmują się dystrybucją żywności. Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w sposób ciągły zbiera odzież używaną, w którą mogą zaopatrzyć się osoby potrzebujące.

Na podstawie ustawy o świadczeniach rodzinnych po spełnieniu kryterium dochodowego można otrzymać zasiłek rodzinny oraz dodatki do zasiłku rodzinnego takie jak:

- dodatek z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego,
- dodatek na dojazd do miejscowości w której znajduje się szkoła,
- dodatek na pokrycie wydatków związanych z zamieszkanie w miejscowości w której znajduje się szkoła,
- dodatek z tytułu wielodzietności,
- dodatek z tytułu rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego,
- dodatek z tytułu rezygnacji z zatrudnienia w celu sprawowania bezpośredniej opieki nad dzieckiem,
- dodatek z tytułu samotnego wychowywania dziecka.
- Świadczenie pielęgnacyjne,
- Specjalne świadczenie pielęgnacyjne,
- Zasiłek pielęgnacyjny, świadczenie to przyznawane jest bez względu na dochód.

Ustawa o pomocy osobom uprawnionych do alimentów, po spełnieniu kryterium dochodowego, daje możliwość uzyskania świadczenia alimentacyjnego matkom w stosunku do których ojciec dziecka nie wywiązuje się ze swego obowiązku.

Stypendia szkolne to świadczenia przyznawane na podstawie ustawy o systemie oświaty. Po spełnieniu kryterium dochodowego rodzic dziecka może otrzymać pomoc na wydatki związane z edukacją.

W ostatnim czasie nowym zdaniem postawionym przez ustawodawcę przed pomocą społeczną jest piecza zastępcza.

PROJEKT SYSTEMOWY „AKTYWNOŚĆ ZWODOWA TO TWOJA SZANSA ŻYCIOWA”

Bardzo ważnym zadaniem pomocy społecznej jest integrowanie i aktywizowanie tej części społeczności, która z różnych przyczyn znalazła się poza głównym nurtem życia społecznego. Samo wypłacanie zasiłków prowadzi do utrwalania ubóstwa, bierności, postaw roszczeniowych.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Jelczu – Laskowicach od 2008 roku w ramach priorytetu VII „Promocja integracji społecznej” realizuje projekty systemowe „Aktywność zawodowa to Twoja szansa życiowa”, pozyskując w ten sposób środki finansowe z Unii Europejskiej. Projekty kierowane są do mieszkańców Gminy Jelcz – Laskowice, korzystających z pomocy społecznej, będących w wieku aktywności zawodowej, ale nie pracujących, zagrożonych wykluczeniem społecznym. Najczęściej są to osoby pozostające bez pracy długotrwale, z niskim wykształceniem, brakiem lub niedostosowanymi do rynku pracy kwalifikacjami zawodowymi. Dzięki środkom pozyskanym z Europejskiego Funduszu Społecznego Ośrodek wzbogacił swoją ofertę o szereg instrumentów aktywizacji: społecznej, zdrowotnej, zawodowej, edukacyjnej. Najczęściej organizowanymi formami wsparcia są: warsztaty psychologiczne, indywidualne konsultacje z doradcą zawodowym, kursy obsługi komputera (w zakresie podstawowym), kursy prawa jazdy kat. B, a także kursy

zawodowe. Są to działania pomocne w odzyskaniu zdolności do funkcjonowania w zbiorowości. Osoby, które z nich skorzystały zostały wyposażone w niezbędne kompetencje społeczne i zawodowe. Są zatem zdolne do poszukiwania i zdobywania zatrudnienia, zadbania o własne życiowe sprawy, dobre relacje w rodzinie czy sąsiedztwie, godziwe mieszkanie itp. W okresie od 2008 do 2012 roku udział we wszystkich projektach zakończyło pomyślnie 73 osoby, w tym 21 z terenu wiejskiego.

Realizacja powyższych projektów wymagała zawarcia z Powiatowym Urzędem Pracy Porozumienia (z dnia 16 maja 2011r.), które zapoczątkowało ścisłą współpracę między tymi instytucjami w zakresie aktywizacji osób bezrobotnych, zwłaszcza tych znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy.

3. PROBLEMY SPOŁECZNE

3.1 UBÓSTWO

Ubóstwo jest jednym z najpoważniejszych problemów społecznych współczesnego świata. Jest ono uznawane (obok bezrobocia) za główną barierę uniemożliwiającą pełne uczestnictwo w życiu społecznym. Ubóstwo, poprzez brak możliwości korzystania z dóbr i usług, utrudnia pełnienie ról społecznych, korzystanie z dóbr publicznych oraz infrastruktury społecznej, uniemożliwia życie na odpowiednim poziomie, prowadząc do wykluczenia społecznego. Jeśli jednostka lub rodzina żyje poniżej egzystencji i ma kłopoty z zaspokojeniem podstawowych potrzeb to jest niewątpliwie narażona na utratę więzi ze społeczeństwem. Bardzo niepokojącym zjawiskiem, obserwowanym w pomocy społecznej, jest problem dziedziczenia ubóstwa. W chwili przystąpienia Polski do Unii Europejskiej, problem dziedziczenia biedy został wpisany po stronie zagrożeń, czyli słabych stron polskiego społeczeństwa.

Ubóstwo jest zjawiskiem bardzo złożonym i dlatego bardzo trudno je jednoznacznie zdefiniować. W pomocy społecznej funkcjonuje obiektywne ujęcie ubóstwa, co oznacza, że oceny poziomu zaspokojenia potrzeb badanych jednostek dokonują eksperci, niezależnie od osobistych ocen badanych. Jako granicę ubóstwa uwzględnia się kwotę, która zgodnie z obowiązującą ustawą uprawnia do ubiegania się o przyznanie świadczenia z pomocy społecznej. Ustawowa granica ubóstwa jest aktualizowana co trzy lata, po uwzględnieniu wyniku badań prognozy interwencji socjalnej, dokonywanych przez Instytut Pracy i Spraw Socjalnych.

Z punktu widzenia przeciwdziałania biedzie ważne jest określenie czynników ryzyka występowania tego zjawiska. Są to:

- niski poziom wykształcenia;
- struktura rodziny (rodziny wielodzietne, niepełne);
- bezrobocie;
- niepełnosprawność i przewlekłe choroby;
- uzależnienia.

Ubóstwo jest zatem problemem mocno sprzężonym z innymi problemami społecznymi.

Tab.6 Ubóstwo jako powód przyznania pomocy w MGOPS Jelcz-Laskowice

Wyszczególnienie	2010r.	2011r.	2012r.
Liczba rodzin objętych pomocą ogółem	584	564	551
Powód – ubóstwo	363	342	337

Źródło: Dane własne MGOPS

Ubóstwo to wciąż najczęstsza przyczyna korzystania z pomocy społecznej w naszej gminie. W 2012r. 61% ogółu rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej jako główny powód trudnej sytuacji życiowej wskazało właśnie ubóstwo. Procentowy udział wydatków na pomoc społeczną w gminnych wydatkach ogółem wynosi 4,2%, podczas gdy średnio w Polsce jest to 14,3%⁵ (dane za 2012r.). Również pod względem liczby mieszkańców korzystających z pomocy społecznej na tle innych polskich gmin wypadamy bardzo dobrze. Odsetek korzystających z pomocy społecznej (liczba osób w rodzinach korzystających ze świadczeń pomocy społecznej w stosunku do liczby mieszkańców ogółem) w naszej gminie w 2012r. wynosił 4,8% , podczas gdy w kraju było to ok. 8%.⁶ Dla porównania najniższy odsetek korzystających z pomocy społecznej – 1,4%⁷ - odnotowano w gminie Turawa (woj. opolskie), natomiast najwyższy w gminie Stary Brus (woj. lubelskie), wynosił on 71,9%⁸ .

A zatem na tle innych polskich gmin skala zagrożenia ubóstwem w Gminie Jelcz – Laskowice nie jest duża i ma to niewątpliwie związek z niewysoką stopą bezrobocia rejestrowanego w Gminie.

Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu spowodowanemu ubóstwem to także zapobieganie zjawisku dziedziczenia biedy w następnych pokoleniach.

3.2 BEZROBOCIE

Bezrobocie to problem, który dotyka nie tylko samych pozostających bez pracy, ale i ich rodziny. Bezrobocie obniża standard życia rodziny i często prowadzi do jej dezintegracji, osłabienia więzi emocjonalnych między jej członkami, zwiększa ryzyko wystąpienia patologii, utraty poczucia bezpieczeństwa i wpływu na własne życie, aż do wykluczenia społecznego włącznie.

Na szczególną uwagę zasługuje problem bezrobocia długotrwałego, tzn. trwającego przynajmniej 12 miesięcy w ostatnich 24 miesiącach. Mamy tu do czynienia z postawą trwałego pogodzenia się ze statusem bezrobotnego. Podejmowana przez

⁵ S. Czubkowska, K. Klínger, *Takie jest ubóstwo po polsku*, Dziennik. Gazeta Prawna, 24 października 2013, s. 1

⁶ Tamże, s. 1

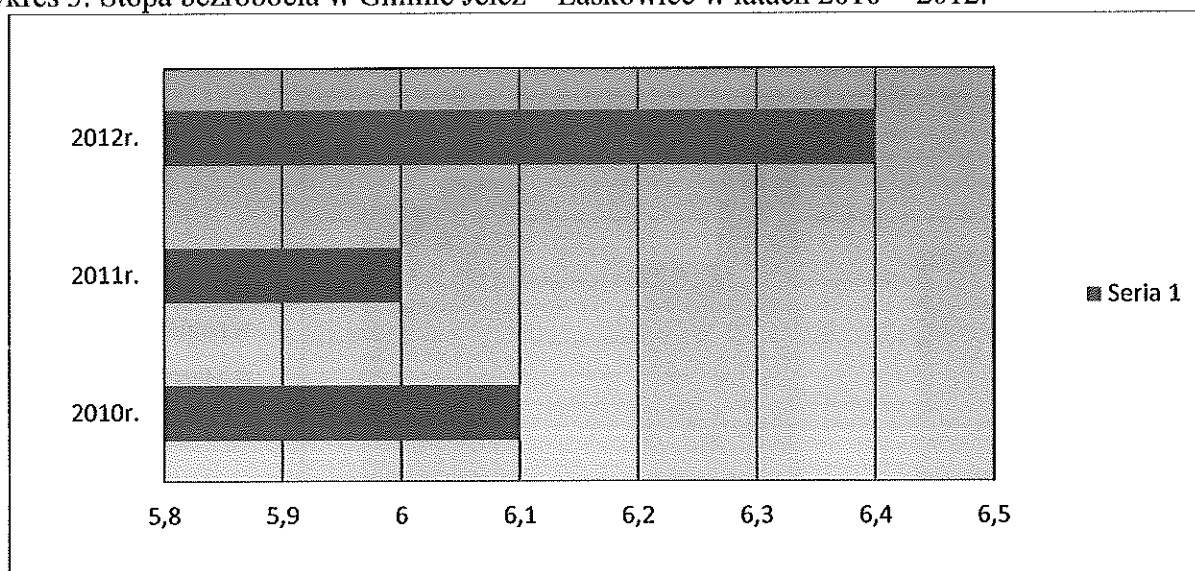
⁷ Tamże, s. 1

⁸ Tamże, s. 1

takich bezrobotnych aktywność koncentruje się raczej na pozyskiwaniu świadczeń społecznych niż poszukiwaniu pracy. Są to na ogół osoby z niskim poziomem wykształcenia i kwalifikacji zawodowych. Długotrwałe bezrobocie jest przyczyną lub skutkiem występowania innych problemów społecznych, takich jak: alkoholizm, przemoc domowa, czasami przestępczość - jako wyraz bezradności wobec narastających problemów i niepowodzeń. Jeśli bezrobocie tego typu dotyczy głowy rodziny, to istnieje obawa, że będzie ono dziedziczone przez następne pokolenie, powielające złe wzorce i nawyki. Osoby długotrwałe bezrobotne wymagają zatem kompleksowych, innowacyjnych działań aktywizujących, uwzględniających ich sytuację materialną, rodzinną.

Na dzień 31 grudnia 2012r. stopa bezrobocia w Gminie Jelcz – Laskowice wynosiła 6,4% (dane własne PUP Oława). Dla porównania w województwie dolnośląskim wskaźnik ten wynosił 13,5%⁹, a w skali kraju 13,4%¹⁰. Jak widać ze statystyk, sytuacja Gminy Jelcz - Laskowice pod względem bezrobocia rejestrowanego jest znacznie lepsza niż województwa czy kraju.

Wykres 3: Stopa bezrobocia w Gminie Jelcz – Laskowice w latach 2010 - 2012.

Źródło: Dane statystyczne PUP w Oławie

Z danych statystycznych wynika, że najliczniejsza grupa bezrobotnych to osoby będące w szczególnej sytuacji na rynku pracy.

⁹ http://wyborcza.biz/biznes/1,101562,13154353,Ministerstwo_Pracy_na_koniec_2012_r_bezrobocie_wynioslo.html

¹⁰ Tamże

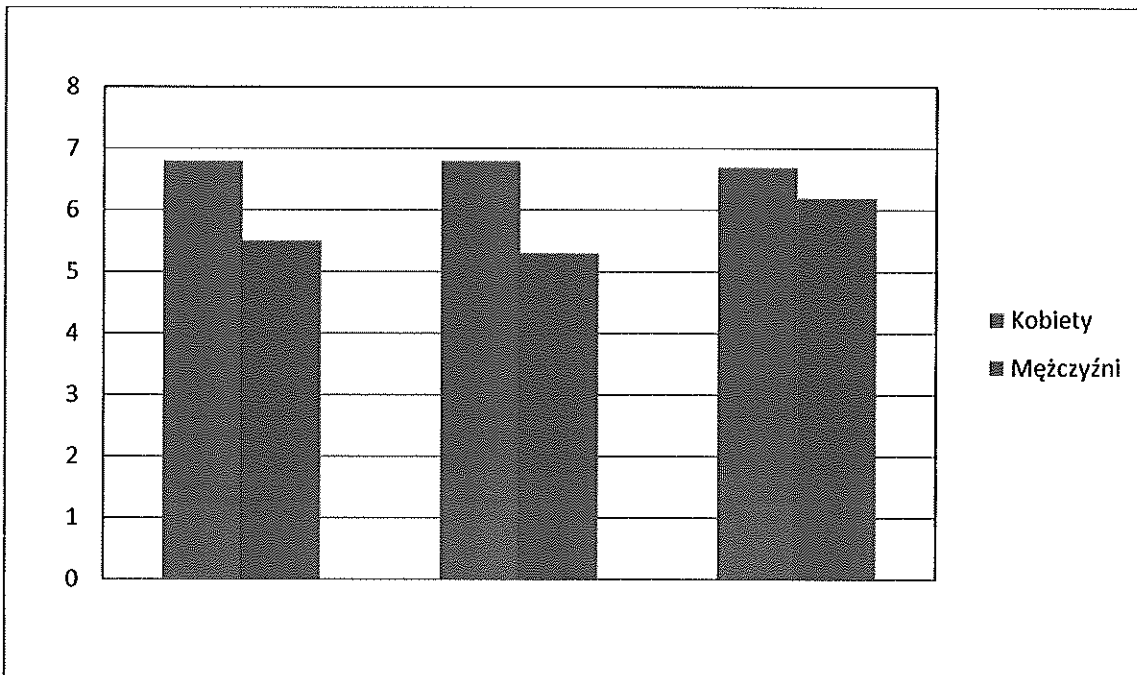
Tab. 7 Osoby w szczególnej sytuacji na rynku pracy w powiecie olawskim w latach 2010 – 2012.

Wyszczególnienie	2010	2011	2012
Do 25 roku życia	206	75	130
Długotrwale bezrobotni	264	116	131
Bez kwalifikacji zawodowych	209	130	196
Bez wykształcenia średniego	316	205	221

Źródło; sprawozdania Powiatowego Urzędu Pracy w Olawie za lata 2010,2011,2012.

Położenie osoby bezrobotnej na rynku pracy pogarsza się w sytuacji, gdy opisane w tabeli cechy współwystępują np. bezrobotny jest w wieku do 25 lat, bez kwalifikacji zawodowych i pozostaje poza zatrudnieniem przez co najmniej 12 miesięcy.

Wykres 4: Stopa bezrobocia w Gminie Jelcz – Laskowice wg płci w latach 2010 - 2012

Źródło: Dane własne PUP w Olawie

Z zaprezentowanego powyżej wykresu wynika, że na rynku pracy kobiety znajdują się w gorszym położeniu niż mężczyźni. W okresie od 2010 do 2012 roku sytuacja kobiet nieznacznie poprawiła się. W roku 2010 różnica na niekorzyść kobiet wynosiła 1,3%, podczas gdy w roku 2012 było to już 0,5%. Z danych liczbowych wynika, że przyczyną takiego stanu rzeczy był wzrost bezrobocia wśród mężczyzn. Brak żłobka na terenie Gminy również może mieć wpływ na nieco gorszą sytuację kobiet na rynku pracy.

Filia Powiatowego Urzędu Pracy, która znajduje się w Jelczu – Laskowicach w latach 2010 - 2012 podejmowała liczne działania aktywizujące kierowane przede wszystkim do tej kategorii bezrobotnych. W ramach tych działań kierowano

bezrobotnych na staże i szkolenia. W tym celu pozyskiwane były środki finansowe ze źródeł zewnętrznych, głównie z Europejskiego Funduszu Społecznego. Intensywność działań aktywizacyjnych w dużej mierze uzależniona była od posiadanych funduszy. Najkorzystniejszy pod tym względem był rok 2010, co obrazuje poniższa tabela.

Tab. 8 Liczba osób objętych działaniami aktywizacyjnymi PUP Filia Jelcz-Laskowice w latach 2010 - 2012

Działanie aktywizujące	2010	2011	2012
Staże ogółem:	148	61	101
w tym finansowane z Europejskiego Funduszu Społecznego	31	27	32
Szkolenia ogółem:	165	26	55
w tym finansowane z Europejskiego Funduszu Społecznego	58	17	5

Źródło: Dane własne PUP Olawa Filia Jelcz-Laskowice

Analiza danych statystycznych Urzędu Pracy wskazuje, że w roku 2012 zatrudnienie bądź działalność gospodarczą podjęło 50% - 60% wszystkich bezrobotnych.

Na mocy Porozumienia zawartego dnia 16 maja 2011 r. pomiędzy PUP Filia w Jelcz-Laskowicach a Miejsko – Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Jelcz-Laskowicach bezrobotni kierowani są do działań aktywizacyjnych Ośrodka w ramach kontraktu socjalnego. Ta forma aktywizacji bezrobotnych omówiona została szerzej w dziale przedstawiającym działania MGOPS.

3.3 NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ

W każdym społeczeństwie istnieje pewien procent osób, które z przyczyn dziedzicznych, wrodzonych, w wyniku chorób, wypadków czy też nieprawidłowych warunków życia nie mają pełnej sprawności fizycznej lub psychicznej. Osoby te określa się najczęściej terminem ludzie niepełnosprawni rozumiejąc niepełnosprawność jako czasowe lub trwałe obniżenie sprawności psychofizycznej funkcji organizmu.

W Polsce liczbę osób niepełnosprawnych szacuje się na ponad 5 milionów i liczba ta stale rośnie. Zarówno w Polsce, jak i na świecie te tendencje wzrostowe można tłumaczyć między innymi rozwijającą się techniką (wypadki), zatrucianiem i niszczeniem środowiska naturalnego, a także, co może zabrzmieć paradoksalnie, postępowaniem medycyny ratującej życie, ale nie zawsze umiejącej zapobiec skutkom, choroby czy wypadków. Stresujący tryb życia, brak nawyków prozdrowotnych jest także przyczyną dużej liczby przypadków niepełnosprawności.

Wzrost liczby osób niepełnosprawnych jest również zauważalny w powiecie oławskim, co obrazują poniższe tabele.

Tab. 9 Liczba orzeczeń o niepełnosprawności (wraz z najczęściej występującymi przyczynami) wydanych przez Powiatowy Zespół d.s. Orzekania o Niepełnosprawności w Oławie w latach 2010 – 2012.

Lata	Ogółem	narząd ruchu	neurologiczne	narząd oddychania i krążenia
2010	1260	483	135	157
2011	1293	239	150	206
2012	1350	487	177	182

Źródło: Sprawozdania PCPR Oława

Powyższa tabela obrazuje wzrost liczby wydawanych orzeczeń o niepełnosprawności. Z danych wynika, że najczęstszym powodem niepełnosprawności są dysfunkcje narządu ruchu, narządu oddychania i krążenia oraz niepełnosprawności o podłożu neurologicznym.

Powyższe dane znajdują potwierdzenie w statystykach schorzeń najczęściej leczonych w Poradni Rejonowo – Specjalistycznej w Jelczu - Laskowicach.

Tab.10 Liczba i cel przyjętych wniosków o ustalenie stopnia niepełnosprawności (osoby powyżej 16 roku życia) w latach 2010 - 2012

Lata	Zasilek pielęgnacyjny	Zatrudnienie	Zaopatrzenie w sprzęt
2010	375	307	216
2011	354	172	290
2012	389	179	324

Źródło: Sprawozdania PCPR Oława

Z ogólnej liczby osób niepełnosprawnych, które uzyskały orzeczenie o stopniu niepełnosprawności w Gminie Jelcz – Laskowice z różnych form pomocy korzystało:

a) na podstawie ustawy o świadczeniach rodzinnych:

- * w 2010r. - 347 osób,
- * w 2011r. - 370 osób,
- * w 2012 r. - 503 osoby.

b) na podstawie ustawy o pomocy społecznej:

- * w 2010 r. - 118 osób
- * w 2011r.- 131 osób,
- * w 2012 r. - 138 osób (dane własne MGOPS).

3.4 UZALEŻNIENIE OD ALKOHOLU

Problem uzależnień zajmuje szczególne miejsce wśród problemów społecznych. Jednym z nich, mocno rozpowszechnionym w naszym społeczeństwie, jest uzależnienie od alkoholu. Jego społeczny charakter przejawia się w konsekwencjach, jakie niesie ze sobą. Są to: utrata pracy i dochodów, stracenie oszczędności, bywa, że dorobku życia, zniszczenie związków międzyludzkich oraz więzi interpersonalnych, bezdomność, związanie się z grupami przestępczymi, a także agresja i przemoc. Istotą tego problemu jest także fakt, iż nie dotyczy on tylko osoby nadmiernie spożywającej alkohol, ale także osób z jej najbliższego otoczenia, najczęściej rodziny. Bardzo często dochodzi do zjawiska zwanego współuzależnieniem, którym dotknięci są najbliżsi, czyli współmałżonek i dzieci. A zatem szkody doznaje cała rodzina. Omawiając problem uzależnienia od alkoholu, czyli alkoholizmu nie sposób pominąć jego zdrowotnego aspektu. Alkoholizm jest przecież chroniczną, postępującą i potencjalnie śmiertelną chorobą. Niestety, mechanizmy tej choroby powodują, że zdecydowana większość uzależnionych nie przyjmuje do świadomości tego faktu i nie chce się leczyć.

Problem alkoholizmu znalazł, niestety tylko częściowo, rozwiązanie w uregulowaniu ustawowym obowiązku przymusowego leczenia osób uzależnionych od alkoholu. Podstawą prawną działań związanych z rozwiązywaniem tego problemu jest ustawa z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Jednak praktyka ponad dwudziestoletniego stosowania tej ustawy pokazuje, że nie udało się w oparciu tylko o uregulowania prawne zlikwidować lub znaleźć skuteczne rozwiązanie problemu społecznego funkcjonowania osób uzależnionych. Podobnie, jak w przypadku rozwiązywania innych problemów społecznych potrzebny jest zintegrowany system pomocy instytucji, organizacji społecznych, grup samopomocowych.

Skala uzależnienia od alkoholu wśród osób dorosłych jest trudna do oszacowania, ponieważ leczeniu z powodu uzależnienia poddana jest niewielka liczba osób – w skali kraju przyjmuje się, że jest to ok. 15% osób uzależnionych. Na stronie internetowej Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych znajdujemy informację, że według danych szacunkowych pochodzących z wielu badań, liczba osób uzależnionych od alkoholu to ok. 2% populacji. Jeśli zatem przyjąć za podstawę obliczeń tę informację, w naszej Gminie, liczącej w 2012r. 22 390 osób, problem uzależnienia od alkoholu w tymże roku dotyczył ok. 450 osób. Natomiast 79 złożonych wniosków o leczenie to ok. 17% szacowanych w ten sposób uzależnionych. Powyższe dane pozwalają jedynie w przybliżeniu określić skalę problemu, który jest bardzo trudny do ścisłego określenia.

Tab. 11 Liczba osób, wobec których do MGKPiRPA w Jelczu-Laskowicach wpłynął wniosek o leczenie

Wyszczególnienie	2010r.	2011r.	2012r.
Mieszkańcy ogółem	22802	22976	23001
Liczba osób, wobec których złożono wnioski	81	68	79

Źródło: Dane własne MGKPiRPA

Skuteczność leczenia z uzależnienia od alkoholu w dużym stopniu zależy od woli osoby dotkniętej tą chorobą. Jeśli jednak społeczne funkcjonowanie osób uzależnionych jest groźne dla nich samych (utrata zdrowia, życia) lub zbyt uciążliwe dla najbliższego otoczenia (rozkład życia rodzinnego, demoralizacja małoletnich, zakłócenia spokoju i porządku publicznego), należy korzystać z możliwości przymusowego leczenia tych osób w formach, jakie proponuje wspomniana wcześniej ustawa. Wobec takich osób kieruje się wniosek do gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych. Na podstawie otrzymanego zgłoszenia komisja ta wszczyna postępowanie, wzywa na posiedzenie osobę, której dotyczy zgłoszony problem oraz osoby zgłaszające sprawę.

Tab. 12 Działania podjęte wobec zgłoszonych osób przez MGKPiRPA w Jelczu – Laskowicach w latach 2010-2012

Wyszczególnienie	2010r.	2011r.	2012r.
Liczba osób, wobec których złożono wnioski - ogółem	81	68	79
Skierowanie do Poradni Leczenia Uzależnień	36	33	34
Wniosek do Sądu Rejonowego o zobowiązanie do podjęcia leczenia	4	4	7
Skierowanie na badanie stopnia uzależnienia	4	3	2
Zawieszenie postępowania	30	25	36
Odstąpienie od postępowania	2	1	0
Zastosowanie procedury Niebieskie Karty	-	-	1
Zgłoszenie przemocy domowej do Prokuratury	2	-	-
Postępowanie w toku	7	5	1

Źródło: Dane własne MGKPiRPA

Jak wynika z powyższej tabeli, Miejsko – Gminna Komisja Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Jelczu – Laskowicach najczęściej (w 2012r. 34 osoby na 79 zgłoszonych) kieruje osobę zgłoszoną do Poradni Leczenia Uzależnień – tak dzieje się w sytuacji wyrażenia przez nią woli leczenia się. Należy tu jednak podkreślić, że zgoda na terapię odwykową często wyrażana jest po to, by uniknąć bardziej drastycznych działań ze strony komisji. Sporadycznie kieruje

się takie osoby na badanie stopnia uzależnienia przez zespół biegłych – psychiatrę i psychologa – w 2012r, dotyczyło to 2 osób. W przypadku uporczywego odmawiania poddaniu się terapii, komisja kieruje wnioskiem do właściwego sądu o zobowiązanie do podjęcia leczenia.

Osoby uzależnione od alkoholu oraz ich rodziny otrzymują pomoc i wsparcie ze strony Ośrodka Pomocy Społecznej. Alkoholizm jako powód przyznania świadczeń z pomocy społecznej od trzech lat utrzymuje się na podobnym poziomie. W opinii pracowników socjalnych wskazanie tego problemu jako powodu korzystania ze świadczeń pomocy społecznej dotyczy najczęściej osób samotnych, głęboko uzależnionych, oczekujących pomocy w zaspokojeniu najbardziej elementarnych potrzeb. Ośrodek oferuje tym osobom pomoc w formie talonów na żywność i środki czystości, prowadzi zbiórkę odzieży, przygotowuje paczki żywnościowe świąteczne. Min. dla tych osób od wielu lat organizuje się kolacje wigilijne, których głównym celem jest podtrzymanie więzi ze społeczeństwem.

Tab. 13 Alkoholizm jako powód przyznania świadczeń z pomocy społecznej w Gminie Jelcz-Laskowice w latach 2010 – 2012.

Wyszczególnienie	2010r.	2011r.	2012r.
Liczba rodzin objętych pomocą społeczną ogółem	584	564	551
Liczba rodzin objętych pomocą społeczną z powodu alkoholizmu	14	14	13

Źródło: Dane własne MGOPS

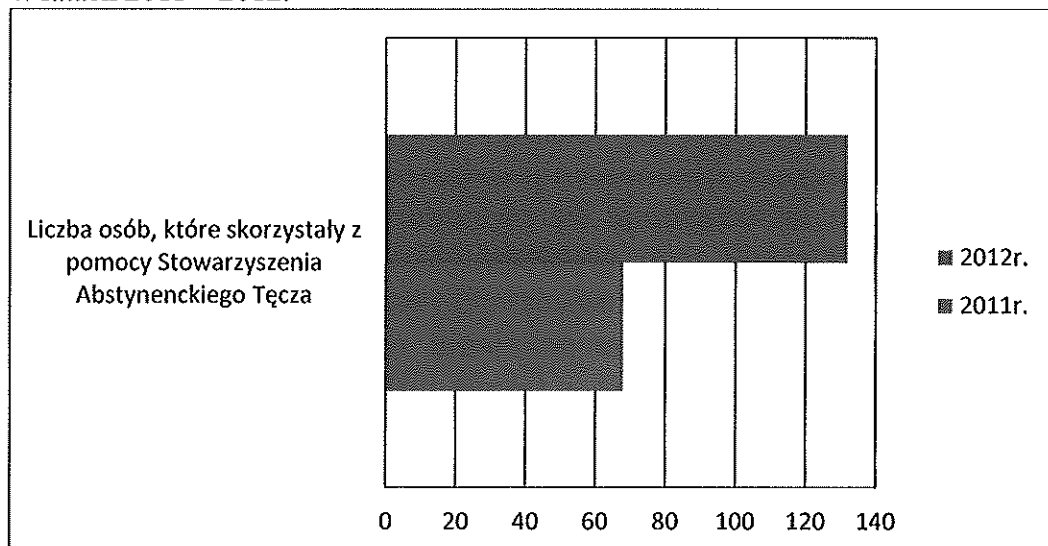
Niezwykle cenną pomoc uzależnieni oraz ich rodziny znajdują w środowisku wzajemnej pomocy. W Jelczu – Laskowicach inicjatorem i organizatorem takiej pomocy jest Stowarzyszenie Abstynenckie „Tęcza”. Jest to jedna z tych organizacji pozarządowych, z którymi Gmina ściśle współpracuje. Organizacja prowadzi szeroką działalność kierowaną do osób uzależnionych od alkoholu, narkotyków, hazardu oraz ich najbliższego otoczenia rodzinnego.

W ofercie stowarzyszenia znajdujemy następujące formy pomocy:

- poradnictwo prawne i psychologiczne;
- pomoc terapeutyczna;
- warsztaty, prelekcje, szkolenia;
- wsparcie merytoryczne i współpraca z MGKPiRPA oraz Miejsko – Gminnym Zespołem ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

Stowarzyszenie „Tęcza” prowadzi ponadto 2 grupy wsparcia: Grupa AA „Zosia” i Grupa AA „Nowe życie” oraz 2 punkty konsultacyjne.

Wykres 5: Liczba osób, które skorzystały z pomocy Stowarzyszenia Abstynenckiego „Tęcza” w latach 2011 – 2012.

Źródło: Dane Stowarzyszenia Abstynenckiego „Tęcza”

Z powyższego wykresu wynika, że w roku 2011 z pomocy Stowarzyszenia skorzystało 68 osób, ale już w 2012r. liczba osób objętych pomocą wzrosła do 132. Były to osoby dotknięte chorobą alkoholową oraz członkowie ich rodzin.

3.5 RODZINA DYSFUNKCYJNA

We współczesnych społecznościach lokalnych mają miejsce różnorodne zjawiska społeczne, mające negatywny wpływ na rodzinę. Jeśli przyjąć, że rodzina jest podstawowym środowiskiem narodzin i rozwoju człowieka, miejscem zapewniającym poczucie bezpieczeństwa, ale także wychowanie i socjalizację, to ogromnego znaczenia nabiera budowanie systemu wsparcia dla rodziny w kryzysie. Kryzys w rodzinie pojawia się pod wpływem takich zjawisk jak: alkoholizm, ubóstwo, rozpad rodziny przez rozwód, nieporadność życiowa rodziców, ich niskie kompetencje wychowawcze. Jednym z poważniejszych problemów społecznych osłabiających rodzinę jest nadużywanie alkoholu. Powoduje ono samoniszczenie osoby uzależnionej i szkody u jej członków (zaburzenia zdrowia, wzajemnych relacji, chroniczny stres, zaniżenie szans życiowych). Alkoholizm jest przyczyną rozpadu rodziny, sieroctwa społecznego, ale także przestępstw przeciwko rodzinie. Ubóstwo to brak środków na zaspokojenie podstawowych potrzeb rodziny, ale także niski standard mieszkaniowy. Te dwa czynniki wywołają konflikty między małżonkami, agresję, a u dzieci nadpobudliwość i trudności w nauce. Największe koszty związane z dysfunkcjonalnością rodziny ponoszą najstarsi jej członkowie – dzieci. Polityka społeczna zajmuje się dziećmi jako grupą wymagającą szczególnej troski i ochrony. W szczególności skupia się na ochronie ich praw, wyrównywaniu szans życiowych poprzez poprawę warunków materialnych, ułatwianie dostępu do edukacji, wypoczynku czy służby zdrowia.

MGOPS jest jednym z podmiotów realizujących to zadanie. W 2012r. pomocą społeczną objęto 551 rodzin, z czego 150 to rodziny z dziećmi na utrzymaniu. Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych była wskazywana jako powód objęcia pomocą w przypadku 18 rodzin. Dane statystyczne Ośrodka wskazują na dość małą liczbę rodzin wspomaganych z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego. Może to wynikać z faktu, że w rodzinach występuje wiele sprzężonych ze sobą problemów (ubóstwo, bezrobocie, alkoholizm, przewlekłe choroby i inne) upoważniających je do korzystania ze świadczeń pomocy społecznej. Przypuszczalnie niektóre z nich np. ubóstwo lub bezrobocie we wskazaniach potraktowane zostały priorytetowo.

Tab. 14 Liczba i typy rodzin objętych pomocą społeczną w Gminie Jelcz – Laskowice w latach 2010 – 2012.

Wyszczególnienie	2010r.	2011r.	2012r.
Rodziny ogółem	584	564	551
w tym: rodziny z dziećmi ogółem	172	163	150
w tym: - rodziny niepełne - rodziny wielodzietne	93 44	72 44	71 44
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych jako powód przyznania pomocy	23	20	18

Źródło :Dane własne MGOPS

Z zaprezentowanej tabeli wynika, że w Gminie Jelcz – Laskowice powoli, lecz systematycznie spada liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej. Zmniejsza się także procentowy udział rodzin niepełnych w ogólnej liczbie rodzin z dziećmi – z 54,1% w roku 2010 do 47,3% w 2012 roku. Tendencja spadkowa daje pomocy społecznej szansę na stosowanie wobec rodzin wsparcia poza pieniężnego, jakościowo różnego, skoncentrowanego na rozwiązywaniu problemów. Rodzinom mającym trudności w wypełnianiu swoich zadań udziela się, oprócz wspomnianej pomocy finansowej, wsparcia w formie pracy socjalnej i poradnictwa specjalistycznego.

W organizowaniu systemu wsparcia dla rodziny coraz większego znaczenia nabiera oferta terapeutyczna. Pomoc powinna być realizowana w domu klienta, w naturalnym środowisku rodzinnym. Od czerwca 2012r. Ośrodek poszerzył ofertę pomocy rodzinom dysfunkcyjnym o pomoc asystenta rodziny. Jego praca polega na bezpośrednim kontakcie z rodziną, dostarczaniu jej wsparcia, pomocy w załatwianiu codziennych spraw, a także uczeniu przydatnych umiejętności i pokazywanie sposobów radzenia sobie z problemami. Do tej pory pomocą asystenta rodziny objęto 12 rodzin.

W ostateczności, gdy rodzina mimo wsparcia nie jest wydolna, w celu zapewnienia prawidłowego rozwoju i zapewnienia bezpieczeństwa umieszcza się dzieci w rodzinnej pieczy zastępczej lub w placówce opiekuńczo - wychowawczej. Piecza zastępcza sprawowana jest w przypadku niemożności zapewniania dziecku opieki i wychowania przez rodziców biologicznych.

Na terenie Gminy Jelcz - Laskowice funkcjonowało w 2012 roku :

- 15 rodzin zastępczych spokrewnionych z dziećmi , w których umieszczono 24 dzieci;
- 7 rodzin zastępczych niezawodowych, w których umieszczonych jest 11 dzieci;
- 3 rodzinne domy dziecka, w których przebywa 18 dzieci.

Dotychczas nie utworzono ani jednej rodziny wspierającej.

Wsparcie dla rodziny z problemami powinno być kompleksowe i opierać się na współdziałaniu wielu instytucji – szkół, Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej, kuratorów sądowych. Należy także odwoływać się do potencjału społecznego poprzez aktywizację najbliższego otoczenia, inicjowanie powstawania grup samopomocowych. W Gminie Jelcz – Laskowice do tej pory nie powstała grupa o charakterze samopomocowym, głównie z powodu trudności lokalowych.

3.6 PRZEMOC W RODZINIE.

Przemoc domowa nie jest zjawiskiem nowym w relacjach wewnątrzrodzinnych. W historii ulegało licznym przeobrażeniom znaczeniowym. W społeczeństwach współczesnych wykracza poza przyjęte normy, jest uznawane za akt naruszający godność jednostki.

W Polsce problem przemocy domowej został uregulowany prawnie Ustawą z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Znajdujemy tam definicję tego zjawiska - „przemoc w rodzinie to jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą”. Zdefiniowanie zjawiska przemocy w rodzinie, wyznaczenie jego zakresu ma ogromne znaczenie dla wszystkich, którzy są zaangażowani w działania pomocowe na rzecz ofiar przemocy. Ofiarami przemocy domowej są zazwyczaj kobiety i dzieci, jako jednostki słabsze, często zależne. Pomoc, aby była skuteczna, powinna obejmować zintegrowane działania wielu instytucji i organizacji wykonujących zadania z tego zakresu. W tym celu wprowadzono procedurę „Niebieskie karty”, porządkującą wszystkie działania prowadzone wobec rodziny dotkniętej przemocą.

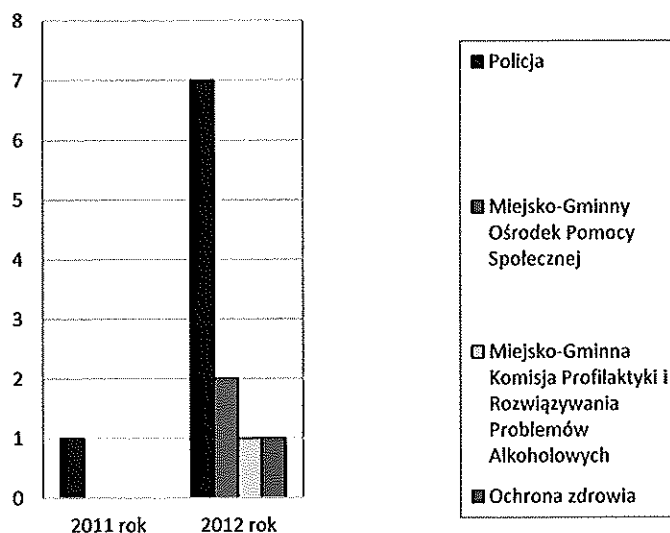
Do zadań własnych gminy należy stworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w tym:

- 1) opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar w rodzinie;

- 2) tworzenie zespołów interdyscyplinarnych;
- 3) prowadzenie działań edukacyjnych w tym zakresie;
- 4) zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia.

W Gminie Jelcz-Laskowice w 2011r. powołany został Gminny Zespół do spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. Aktualnie w jego skład wchodzi 18 osób. Są to przedstawiciele: pomocy społecznej (przewodnicząca), policji, oświaty, służby zdrowia, Miejsko-Gminnej Komisji Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, organizacji pozarządowej oraz kurator sądowy. Prace Zespołu koordynuje Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Jelczu-Laskowicach, zapewnia także techniczna obsługę jego funkcjonowania. W celu rozwiązywania problemów związanych z występowaniem przemocy w rodzinie w indywidualnych przypadkach tworzone są grupy robocze. W ich pracę zaangażowani są: pracownicy socjalni, pedagodzy, pielęgniarka, policjanci. Podejmowanie interwencji w środowisku wobec rodziny dotkniętej przemocą odbywa się w oparciu o procedurę „Niebieskie karty”. Procedura zaś realizowana jest z zachowaniem fundamentalnej zasady współpracy wszystkich podmiotów wchodzących w skład grupy roboczej. Założenie Niebieskiej Karty jest obowiązkiem ustawowym każdego, kto w toku wykonywanych czynności służbowych lub zawodowych powziął informację o występowaniu lub podejrzeniu występowania przemocy w rodzinie. Ustawa wskazuje przedstawicieli zawodów zobowiązanych do wszczęcia w/w procedury.

Wykres 6: Udział podmiotów w zakładaniu Niebieskich Kart w Gminie Jelcz-Laskowice w latach 2011 – 2012.

Źródło: Dane własne Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego d.s. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie

Uregulowanie prawne problemu przemocy w rodzinie nałożyło na przedstawicieli poszczególnych podmiotów zaangażowanych w jego rozwiązywanie dodatkowe obowiązki, a wraz z nimi wymóg poszerzenia kompetencji, zdobywania

wiedzy w tym zakresie. Powyższy wykres obejmujący okres tylko 2 lat (w 2011r. były to 3 miesiące) nie pozwala na wysuwanie uprawnionych wniosków. Jednak przedstawione dane w powiązaniu z obserwacjami pracowników socjalnych oraz danymi za rok 2013, pozwalają stwierdzić, że głównym inicjatorem procedury „Niebieskie karty” jest nadal Policja, co raz częściej Ośrodek Pomocy Społecznej, sporadycznie ochrona zdrowia i Miejsko-Gminna Komisja Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Widoczny jest brak inicjatywy ze strony przedstawicieli oświaty.

3.7 SYTUACJA LUDZI STARSZYCH

Starzenie się człowieka jest wprawdzie losem biologicznym, jednak wliczenie kogoś do populacji ludzi starszych zakłada od razu pewne społeczne konsekwencje i dlatego jest także losem społecznym* Teza wypowiedziana w 1968r. przez Thomae nabiera na aktualności. Socjalne i ekonomiczne (zwężenie rynku pracy) konsekwencje wydłużającego się życia generują problem społeczny, wymagający odpowiednich rozwiązań w polityce społecznej, również na poziomie gminy. Charakterystyka Gminy pod względem demograficznym wykazała, że na tle danych ogólnokrajowych Jelcz – Laskowice jest gminą stosunkowo młodą, tym samym w mniejszym stopniu dotkniętą konsekwencjami starzenia się populacji. Nie oznacza to jednak, że ta kategoria społeczna nie wymaga uwagi.

Sytuacja człowieka wkraczającego w starość zmienia się i to dość wyraźnie. Przede wszystkim traci on swe liczne role społeczne: zawodową, gdy przestaje pracować; rodzinną, gdy dzieci opuszczają dom oraz społeczno - organizacyjną (związaną z działalnością polityczną lub kulturalną). Starzejąc się, człowiek traci takie dobra jak: zdrowie, praca, zarobki, swobodę poruszania się, a więc szerokie kontakty społeczne, co stawia go często w sytuacjach trudnych do przewyciężenia. Wtedy wymagana jest interwencja ze strony instytucji pomocy społecznej. Starość – w rozumieniu osiągnięcia określonego wieku – nie jest przez ustawę o pomocy społecznej wymieniana wśród powodów do udzielenia pomocy. Dlatego też Ośrodek nie dysponuje danymi dotyczącymi korzystania z pomocy przez tę grupę beneficjentów. Osoby w wieku poprodukcyjnym najczęściej korzystają z pomocy społecznej ze względu na występowanie ubóstwa, niepełnosprawności lub długotrwałej choroby. Realizując zadania w odniesieniu do tej kategorii osób, pomoc społeczna posługuje się trzema podstawowymi instrumentami. Są to:

- 1) Pomoc finansowa
- 2) Pomoc usługowa
- 3) Praca socjalna

Pomoc finansowa świadczona jest w postaci zasiłków pieniężnych. W szczególności są to:

– zasiłki stałe – przewidziane dla osób nie posiadających zaopatrzenia emerytalno-rentowego i jednocześnie całkowicie niezdolnych do pracy z powodu wieku.

– zasiłki okresowe lub jednorazowe – przewidziane dla osób spełniających określone kryterium dochodowe, utożsamiane z pojęciem ubóstwa. Ustawa przewiduje dla osób z dochodem przekraczającym owo kryterium specjalny zasiłek celowy, jeśli zaistnieją szczególnie uzasadnione okoliczności np. wydatki związane z leczeniem.

Pomoc usługowa to forma świadczeń pozamaterialnych mająca na celu pomoc i udzielanie wsparcia osobom pozostającym w trudnej sytuacji, szczególnie z powodu niepełnosprawności. Usługi opiekuńcze pomagają w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, realizują zaleconą przez lekarza pielęgnację, w miarę możliwości zapewniają kontakty z otoczeniem. Ta forma pomocy w znakomitej większości jest adresowana do osób starszych. W ostatnich trzech latach odsetek osób objętych pomocą usługową kształtował się na poziomie 15 - 16% ogółu objętych pomocą.

W sytuacjach szczególnie trudnych, gdy zachodzi potrzeba całodobowej opieki, a tym samym nie ma możliwości zapewnienia usług w miejscu zamieszkania, kieruje się osobę starszą do domu pomocy społecznej. Domy pomocy społecznej to placówki całodobowej opieki nad człowiekiem starszym, zaspokajające niezbędne potrzeby bytowe, społeczne, edukacyjne i religijne na poziomie obowiązującego standardu.

Praca socjalna, poradnictwo jest formą pomocy przenikającą pozostałe formy świadczeń, wspomagającą je.

Starość wraz z wszystkimi skutkami społecznymi (niepełnosprawność, samotność, ubożenie) jest jedną z przyczyn wykluczenia społecznego. Pomoc społeczna dysponuje całym katalogiem środków zaradczych (począwszy od finansów skończywszy na pracy socjalnej), jednak jest to oferta nie wystarczająca. Podobnie, jak w rozwiązywaniu innych problemów społecznych, ważne jest współdziałanie wielu podmiotów lokalnej polityki społecznej – szkół (wolontariat), placówek kulturalnych (oferta kierowana do seniorów), organizacji społecznych (Polski Związek Rencistów i Emerytów), religijnych.

3.8 BEZDOMNOŚĆ

Zjawisko bezdomności, podobnie jak wiele innych negatywnych zjawisk społecznych, istniało w Polsce od dawna. Szacuje się, że w całym kraju jest około pół miliona osób bezdomnych. Istnieje wiele definicji tego zjawiska, w zależności od ujęcia problemu. W rozumieniu ustawy o pomocy społecznej, która prezentuje ujęcie prawne, za osobę bezdomną uznaje się „osobę niezamieszkującą w lokalu mieszkalnym w rozumieniu przepisów o ochronie praw lokatorów i mieszkaniowym zasobie gminy i niezameldowaną na pobyt stały, w rozumieniu przepisów o ewidencji ludności i dowodach osobistych, a także osobę niezamieszkującą w lokalu mieszkalnym i zameldowaną na pobyt stały w lokalu, w którym nie ma możliwości zamieszkania.”

W Gminie Jelcz-Laskowice zjawisko bezdomności ma niewielki wymiar. Z danych zebranych przez MGOPS i Policję wynika, że bez schronienia aktualnie pozostaje 5 osób. Wspomniana ustawa o pomocy społecznej przewiduje w takich

sytuacjach pomoc w formie indywidualnego programu wychodzenia z bezdomności, polegającego na wspieraniu osoby bezdomnej w rozwiązywaniu jego problemów życiowych, w szczególności rodzinnych i mieszkaniowych oraz pomocy w uzyskaniu zatrudnienia. Zastosowanie powyższego działania wymaga woli i aktywności ze strony osoby dotkniętej omawianym problemem, w szczególności podjęcia leczenia z uzależnienia od alkoholu. U wszystkich bezdomnych z terenu gminy Jelcz-Laskowice współwystępuje problem alkoholizmu. Żaden z nich nie przystąpił do tego programu. W tej sytuacji Ośrodek wobec bezdomnych stosuje działania doraźne. Są to: pomoc w formie talonów na żywność, zbiórka odzieży, kierowanie do Banku Żywności, kierowanie do Schronisk dla Bezdomnych na okres zimy.

4. ANALIZA SWOT

W procesie projektowania niniejszego dokumentu dokonano analizy mającej na celu poznanie warunków, w jakich Gmina Jelcz – Laskowice aktualnie funkcjonuje oraz w jakich przyjdzie jej działać w przyszłości.

Jednym z etapów tej analizy jest wykorzystanie prostego schematu klasyfikacji dzielącej wszystkie czynniki według:

- miejsca powstawania – na wewnętrzne i zewnętrzne
- sposobu oddziaływania – na pozytywne i negatywne.

Ze skrzyżowania tych dwóch kryteriów powstają cztery grupy czynników:

- *Strengths* – mocne strony organizacji (wewnętrzne pozytywne)
- *Weaknesses* – słabe strony organizacji (wewnętrzne negatywne)
- *Opportunities* – szanse (zewnętrzne pozytywne)
- *Threats* – zagrożenia (zewnętrzne negatywne)

Jest to analiza SWOT polegająca na zidentyfikowaniu wymienionych grup czynników, opisanie ich wpływu na organizację, a także określeniu możliwości organizacji osłabienia lub wzmocnienia siły ich oddziaływania.

Podczas II warsztatu członkowie Zespołu w oparciu o zgromadzone informacje oraz własną wiedzę przeprowadzili analizę SWOT w obszarze społecznym Gminy Jelcz – Laskowice.

Tab. 15 Analiza SWOT w obszarze społecznym Gminy Jelcz – Laskowice

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> * profesjonalizm i zaangażowanie kadry zatrudnionej w instytucjach; * dobry stan infrastruktury oświatowej ; * dostęp dzieci i młodzieży do specjalistów z dziedziny psychologii, logopedii i doradztwa zawodowego; * stałe szkolenie, doskonalenie zawodowe pracowników pomocy społecznej; * poszerzona o nowatorskie formy wsparcia oferta pomocy społecznej; * doświadczenie kadry Ośrodka Pomocy Społecznej w aplikowaniu o środki unijne * aktywna działalność dużej liczby klubów sportowych; * pojawienie się lokalnych liderów w obszarze sportu, wolontariatu i przeciwdziałania uzależnieniom; * Utworzenie Centrum Wolontariatu; * zadowalający dostęp do usług medycznych; * systematyczne inwestowanie w bezpieczeństwo mieszkańców; * bogata oferta usług kulturalnych; * efektywność i skuteczność działań PUP na rzecz bezrobotnych znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy. 	<ul style="list-style-type: none"> * trudne warunki lokalowe Ośrodka Pomocy Społecznej i MGCK; * niewystarczająca liczba lokali socjalnych; * brak rozwiązań dotyczących sytuacji kryzysowych; * znikoma liczba organizacji pozarządowych działających w obszarze pomocy i integracji społecznej; * brak wypracowanego modelu współpracy i komunikacji między poszczególnymi instytucjami i organizacjami w zakresie rozwiązywania problemów społecznych, * brak partnerstw społecznych; * niewystarczająca oferta usług dla osób niepełnosprawnych, zwłaszcza chorych psychicznie; * brak przedszkolnego oddziału integracyjnego; * brak żłobka; * niewystarczająca współpraca z mediami w temacie rozwiązywania problemów społecznych; * niedostateczna promocja aktywności społecznej; * brak sieci usług środowiskowych.

SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> * korzystne położenie geograficzne i komunikacyjne; * dobrze rozwinięta sieć połączeń komunikacyjnych; * bliskość dużego ośrodka aglomeracyjnego – Wrocław; * posiadanie terenów sprzyjających rozwojowi turystyki i rekreacji; * rozwój infrastruktury sportowo – rekreacyjnej (budowa hali widowiskowo – sportowej); * niska stopa bezrobocia; *relatywnie mały zakres ubóstwa; * korzystne zjawiska demograficzne; * możliwość aplikowania o środki unijne (nowy okres finansowania z Unii Europejskiej) oraz inne; * możliwość dalszego korzystania z bezpłatnych szkoleń i studiów podnoszących kwalifikacje kadry pomocy społecznej; * możliwość poszerzenia współpracy z PUP o informatyczną wymianę danych; * dalszy rozwój wolontariatu; * możliwość wykorzystania Schroniska dla Młodzieży w Chwałowicach; * możliwość zlecenia zadań publicznych zakresie pomocy i integracji społecznej innym podmiotom zgodnie z ustawą o działalności pożytku publicznego i wolontariatu. 	<ul style="list-style-type: none"> * niski poziom aktywności społecznej, szczególnie w zakresie dążenia do tworzenia grup samopomocowych; * wysokie bezrobocie wśród osób młodych; * stały wzrost niekorzystnych zjawisk społecznych: uzależnień, konfliktów z prawem, przemocy domowej; * rozpad więzi rodzinnych, sąsiedzkich; * niewydolność opiekuńczo – wychowawcza, szczególnie rodzin młodych; * niedostateczne zainteresowanie problemami społecznymi ze strony lokalnych przedsiębiorców; * rozproszenie działań podejmowanych przez różne podmioty polityki społecznej; * niezadowolający stan współpracy między Gminą a Spółdzielnią Mieszkaniową w sprawach dotyczących miasta; * stały wzrost zachorowań na choroby psychiczne; *uzależnienie od finansowania zewnętrznego (środki unijne i inne) na aktywną integrację osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.

CZEŚĆ III

PROGRAMOWA

1. MISJA, CELE STRATEGICZNE, OPERACYJNE I DZIAŁANIA.

Diagnostyczno – analityczna część Strategii umożliwiła identyfikację istniejących potrzeb i problemów w Gminie Jelcz – Laskowice. Ocena problemów dokonana została z różnych perspektyw, dzięki włączeniu do prac przedstawicieli różnych grup interesariuszy. Ich zaangażowanie i wiedza pozwoliły w oparciu o rzetelną diagnozę sytuacji, sformułować misję Gminy Jelcz - Laskowice . Misja określa tożsamość i główny cel , a także podstawowe wartości . Powinna mieć charakter optymistyczny, ale jednocześnie realistyczny.

Następnym, bardzo ważnym krokiem w procedurze tworzenia Strategii, jest przedstawienie celów odpowiadających rzeczywistym problemom i potrzebom mieszkańców Gminy. Dzięki ich realizacji powinna nastąpić poprawa sytuacji najbardziej newralgicznych kwestii społecznych.

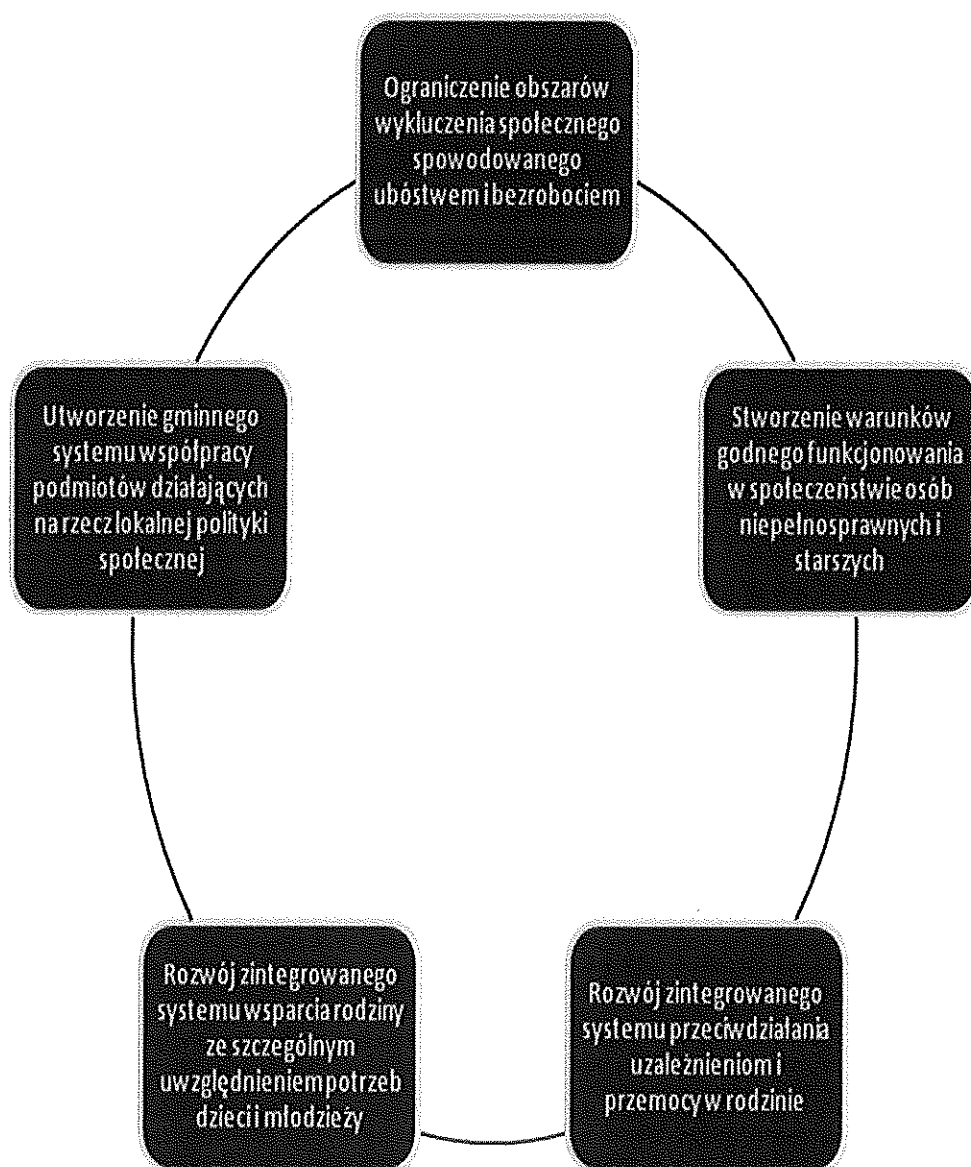
W niniejszym dokumencie zamieszczono 5 celów strategicznych, którym przyporządkowano cele operacyjne, a do nich konkretne działania. Wskazane także zostały podmioty odpowiedzialne za ich realizację, zgodnie z kompetencjami.

MISJA:

„Jelcz-Laskowice jako Gmina równych szans i harmonijnego rozwoju społecznego, osiągniętego dzięki efektywnej współpracy wszystkich podmiotów działających w obszarze polityki społecznej.”

CELE STRATEGICZNE

CEL STRATEGICZNY I

Ograniczenie obszarów wykluczenia społecznego spowodowanego ubóstwem i bezrobociem

Cel operacyjny 1.1

Zmniejszenie zakresu i głębokości problemu ubóstwa.

Nr działania	Nazwa działania	Okres realizacji	Podmioty realizujące
1.1.1	Świadczenie pomocy materialnej osobom i rodzinom dotkniętym ubóstwem.	Działanie ciągłe	MGOPS
1.1.2	Organizowanie pomocy żywnościowej dla najuboższych osób i rodzin	Działanie ciągłe	MGOPS, organizacje pozarządowe, wolontariat
1.1.3	Inicjowanie zbiórek odzieży i sprzętu domowego dla osób potrzebujących.	Działanie ciągłe	MGOPS, wolontariat
1.1.4	Aktywizacja środowiska lokalnego w zakresie inicjowania i promowania samopomocowych form wsparcia osób i rodzin	Działanie ciągłe	MGOPS, wolontariat
1.1.5	Przeciwdziałanie zjawisku dziedziczenia ubóstwa poprzez objęcie wsparciem dzieci i młodzieży z rodzin dotkniętych tym problemem	Działanie ciągłe	MGOPS, świetlice środowiskowe, PUP
1.1.6	Zwiększenie dostępu do usług społecznych, edukacyjnych, prawnych kierowanych do osób doświadczających ubóstwa	2015 - 2020	MGOPS, wolontariat

Cel operacyjny 1.2

Zwiększenie aktywności społeczno – zawodowej osób nieaktywnych zawodowo i bezrobotnych, ze szczególnym uwzględnieniem bezrobotnych znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy.

Nr działania	Nazwa działania	Okres realizacji	Podmioty realizujące
1.2.1	Utworzenie informatycznego systemu przepływu danych o osobach bezrobotnych (SEPI) pomiędzy MGOP S a PUP	2014	PUP, MGOPS
1.2.2	Aktywizacja społeczno zawodowa osób bezrobotnych w oparciu o kontrakty socjalne	Działania ciągłe	MGOPS, PUP
1.2.3	Poszerzenie oferty pomocy społecznej o instrumenty aktywnej integracji	Działanie okresowe	MGOPS, PUP
1.2.4	Promowanie pracy w wolontariacie wśród osób nieaktywnych zawodowo i bezrobotnych (zwłaszcza młodych)	Działania ciągłe	MGOPS, PUP, wolontariat
1.2.5	Zorganizowanie warsztatów aktywizacyjnych dla osób biernych zawodowo	Działanie okresowe	Wolontariat, PUP, MGOPS

CEL STRATEGICZNY II

Stworzenie warunków godnego funkcjonowania w społeczeństwie osób niepełnosprawnych i starszych

Cel operacyjny 2.1

Tworzenie systemów wsparcia i poprawa warunków życia osób starszych i niepełnosprawnych.

Nr działania	Nazwa działania	Okres realizacji	Podmioty realizujące
2.1.1	Wsparcie materialne dla osób starszych i niepełnosprawnych znajdujących się w trudnej sytuacji bytowej	Działanie ciągłe	MGOPS
2.1.2	Zwiększenie zakresu usług opiekuńczych w środowiskach tego wymagających	Działanie ciągłe	MGOPS
2.1.3	Utworzenie mapy barier architektonicznych	2014	MGOPS, wolontariat
2.1.4	Upowszechnianie informacji o uprawnieniach osób niepełnosprawnych	Działanie ciągłe	MGOPS
2.1.5	Poprawa dostępności do urzędów osób niesłyszących	Działanie ciągłe	MGOPS, Organizacje Pozarządowe
2.1.6	Stworzenie systemu wsparcia dla dzieci niepełnosprawnych i ich rodzin	2014 - 2015	MGOPS, szkoły, wolontariat

Cel operacyjny 2.2

Aktywizowanie osób starszych i niepełnosprawnych do udziału w życiu społeczno - kulturalnym.

Nr działania	Nazwa działania	Okres realizacji	Podmioty realizujące
2.2.1	Tworzenie warunków do udziału osób starszych w zajęciach „Akademii Złotego Wieku„	Działania ciągłe	MGCK, wolontariat
2.2.2	Rozwijanie aktywnych i zdrowych form spędzania czasu wolnego przez osoby starsze i niepełnosprawne	Działania ciągłe	MGCK, Pływalnia Miejska, Związek Emerytów i Rencistów
2.2.3	Inicjowanie działań kulturalno – rekreacyjnych na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych	Działania ciągłe	MGCK, koła gospodyń wiejskich, Biblioteka, świetlice wiejskie
2.2.4	Utworzenie przedszkolnego oddziału integracyjnego	2015 – 2016	Gmina

CEL STRATEGICZNY III

Rozwój zintegrowanego systemu przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy w rodzinie.

Cel operacyjny 3.1

Zwiększenie świadomości społecznej w zakresie problemu przemocy w rodzinie.

Nr działania	Nazwa działania	Okres realizacji	Podmioty realizujące
3.1.1	Szkolenia przedstawicieli instytucji i organizacji zaangażowanych w pracę grup roboczych Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego	Działania okresowe	Gminny Zespół d.s. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, MGOPS
3.1.2	Przygotowanie i przeprowadzenie kampanii informacyjnych wśród lokalnej społeczności o rodzajach i skutkach przemocy	Działania okresowe	Gminny Zespół d.s. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, MGOPS, Centrum Wolontariatu,
3.1.3	Zaangażowanie lokalnych autorytetów z dziedziny sportu, kultury, polityki w propagowanie zachowań wolnych od przemocy	2015 - 2016	Gminny Zespół d.s. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, MGOPS
3.1.4	Wdrażanie szkolnych programów profilaktycznych w celu ograniczenia zjawiska przemocy	Działania ciągłe	Szkoły, Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna
3.1.5	Opracowanie i upowszechnienie informatora na temat dostępności różnych form pomocy zarówno dla osób dotkniętych przemocą jak i stosujących ją	2014	Gminny Zespół d.s. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, MGOPS

Cel operacyjny 3.2.

Minimalizowanie skutków występowania przemocy w rodzinie poprzez organizację różnych form wsparcia.

Nr działania	Nazwa działania	Okres realizacji	Podmioty realizujące
3.2.1	Zapewnienie rodzinom dotkniętym problemem przemocy dostępu do wsparcia psychologicznego, pedagogicznego i prawnego	Działania ciągłe	MGOPS, Poradnia Leczenia Uzależnień, Punkt konsultacyjny przy Poradni Psychologiczno - Pedagogicznej
3.2.2	Kierowanie sprawców przemocy do programów korekcyjno – edukacyjnych	Działania ciągłe	MGOPS, PCPR w Oławie
3.2.3	Utworzenie i prowadzenie grupy wsparcia dla osób doświadczających przemocy	2014 - 2020	MGOPS
3.2.4	Dalsze usprawnienie realizacji procedury „Niebieskie karty”	Działania ciągłe	Gminny Zespół d.s. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie
3.2.5	Zapewnienie osobom dotkniętym przemocą miejsc w ośrodkach wsparcia.	2015 - 2020	MGOPS

Cel operacyjny 3.3

Zapobieganie uzależnieniom i ograniczanie skutków ich występowania.

Nr działania	Nazwa działania	Okres realizacji	Podmioty realizujące
3.3.1	Prowadzenie terapii osób uzależnionych	Działania ciągłe	Poradnia Leczenia Uzależnień
3.3.2	Finansowanie funkcjonowania świetlic środowiskowych	Działania ciągłe	Gmina
3.3.3	Prowadzenie grup samopomocowych dla osób uzależnionych i współuzależnionych	Działania ciągłe	Stowarzyszenie Abstynenckie „Tęcza”
3.3.4	Zorganizowanie imprez propagujących rekreację bez alkoholu	Działania okresowe	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Wolontariat, Stowarzyszenie Abstynenckie „Tęcza”
3.3.5	Praca socjalna z osobami uzależnionymi w oparciu o kontrakty socjalne	Działania ciągłe	MGOPS

CEL STRATEGICZNY IV

Rozwój zintegrowanego systemu wsparcia rodziny ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb dzieci i młodzieży

Cel operacyjny 4.1

Wspieranie rodzin z dziećmi w prawidłowym funkcjonowaniu.

Nr działania	Nazwa działania	Okres realizacji	Podmioty realizujące
4.1.1	Świadczenie pracy socjalnej i poradnictwa na rzecz rodzin dotkniętych bezradnością opiekuńczo-wychowawczą	Działania ciągłe	MGOPS, szkoły
4.1.2	Zapewnienie rodzinom dysfunkcyjnym wsparcia ze strony asystenta rodziny w ich naturalnym środowisku.	Działania ciągłe	MGOPS
4.1.3	Udzielanie pomocy materialnej rodzinom w formie świadczeń z pomocy społecznej, świadczeń rodzinnych, alimentacyjnych oraz stypendiów szkolnych	Działania ciągłe	MGOPS
4.1.4	Zapewnienie rodzinom wsparcia specjalistycznego w tym prawnego, pedagogicznego i psychologicznego	Działania ciągłe	Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna, szkoły
4.1.5	Organizacja czasu wolnego dzieci i młodzieży z rodzin dysfunkcyjnych	Działania ciągłe	Świetlice i kluby środowiskowe, MGCK, Pływalnia Miejska, organizacje pozarządowe (kluby sportowe), szkoły

4.1.6	Tworzenie i wdrażanie programów w dziedzinie kształtowania pozytywnych wzorców spędzania czasu wolnego wśród dzieci i młodzieży	Działania okresowe	MGCK, wolontariat
4.1.7	Otwarcie centrum wczesnego wspomaganie rozwoju małego dziecka	2014	Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna
4.1.8	Promowanie instytucji rodziny wspierającej	Działania ciągłe	MGOPS, szkoły

CEL STRATEGICZNY V

Utworzenie gminnego systemu rozwiązywania problemów społecznych przy udziale podmiotów polityki społecznej i społeczności

Nr działania	Nazwa działania	Okres realizacji	Podmioty realizujące
5.1	Wypracowanie spójnego systemu przepływu informacji	2014 - 2015	Wszystkie podmioty
5.2	Zawiazywanie partnerstw społecznych	Działania ciągłe	Wszystkie podmioty
5.3	Zainicjowanie współpracy z mediami w zakresie rozwiązywania problemów społecznych	Działania ciągłe	Wszystkie podmioty
5.4	Stworzenie odpowiedniej bazy lokalowej (MGOPS, MGCK) w celu realizacji zadań z zakresu polityki społecznej	2015 - 2017	Gmina

2. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA STRATEGII

Źródłami finansowania planowanych działań będą:

- Środki własne Gminy;
- Środki pochodzące z dotacji celowych z budżetu państwa;
- Środki z państwowych funduszy celowych;
- Środki pochodzące z funduszy unijnych;
- Środki własne organizacji pozarządowych.

3. MONITORING I EWALUACJA STRATEGII

Monitorowanie jest procesem, który ma na celu analizowanie stanu zaawansowania realizacji Strategii i zgodności z postanowionymi celami i zadaniami. Istotą monitorowania jest wyciąganie wniosków z tego, co zostało i nie zostało zrobione, a także modyfikowanie dalszych działań w taki sposób, aby efektywnie je konfigurować przedsięwzięciami realizowanymi na obszarze gminy.

Monitoring jako proces składa się z następujących etapów:

- zbieranie danych,
- analiza informacji,
- przygotowanie raportów,
- ocena wyników – porównanie z normami.

W sytuacji wystąpienia rozbieżności pomiędzy normami a wynikami przewiduje się następujące kroki:

- identyfikacja odchyleń,
- analiza przyczyny odchyleń,
- planowanie korekty,
- wdrożenie korekty.

Monitoring będzie prowadzony w sposób ciągły i będzie odnosił się do nakładów (zasobów ludzkich, finansowych i innych), procesów (np. merytorycznych) oraz wyników (rezultaty w postaci korzyści, wartości dodanych, trwałych zmian).

Strategia będzie podlegać ocenie raz w roku. Oceny będzie dokonywał Zespół d.s. Monitorowania Strategii. Z przeprowadzonej oceny corocznie będzie sporządzony raport o stanie realizacji Strategii.

Strategia jest dokumentem otwartym. Podlegać będzie okresowej weryfikacji i niezbędnej modyfikacji związanej ze zmieniającą się rzeczywistością społeczno – ekonomiczną, zidentyfikowanymi potrzebami Gminy oraz wymogami prawa.

Koordynatorem Strategii jest Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Jelczu – Laskowicach.

SPIS TABEL

- Tabela nr 1 Struktura demograficzna Gminy Jelcz – Laskowice pod względem kategorii wiekowych z podziałem na płeć i miejsce zamieszkania za lata 2010 – 2012.
- Tabela nr 2 Liczba dzieci uczęszczających do przedszkoli, szkół podstawowych i gimnazjów w Gminie Jelcz – Laskowice w latach 2010 – 2012.
- Tabela nr 3 Liczba dzieci objętych pomocą w formie diagnoz psychologiczno – pedagogiczno- logopedycznych w Gminie Jelcz – Laskowice w latach 2010 – 2013.
- Tabela nr 4 Schorzenia leczone w Przychodni Rejonowo – Specjalistycznej wg częstotliwości w latach 2010 – 2012.
- Tabela nr 5 Liczba interwencji przeprowadzonych przez Komisariat Policji w Gminie Jelcz – Laskowice w latach 2010 – 2012.
- Tabela nr 6 Ubóstwo jako powód przyznania pomocy w MGOPS Jelcz – Laskowice.
- Tabela nr 7 Osoby w szczególnej sytuacji na rynku pracy w powiecie oławskim w latach 2010 – 2012.
- Tabela nr 8 Liczba osób objętych działaniami aktywizującymi PUP Filia Jelcz – Laskowice w latach 2010 – 2012.
- Tabela nr 9 Liczba orzeczeń o niepełnosprawności (wraz z najczęściej występującymi przyczynami), wydanych przez Powiatowy Zespół d.s. Orzekania o Niepełnosprawności w Oławie w latach 2010 – 2012.
- Tabela nr 10 Liczba i cel przyjętych wniosków o ustalenie stopnia niepełnosprawności (osoby powyżej 16 roku życia) w latach 2010 – 2012.
- Tabela nr 11 Liczba osób, wobec których do MGKPiRPA w Jelczu - Laskowicach wpłynął wniosek o leczenie.
- Tabela nr 12 Działania podjęte wobec zagrożonych osób przez MGKPiRPA w Jelczu – Laskowicach w latach 2010 – 2012.
- Tabela nr 13 Alkoholizm jako powód przyznania świadczeń z pomocy społecznej w Gminie Jelcz – Laskowice w latach 2010 – 2012.

Tabela nr 14 Liczba i typy rodzin objętych pomocą społeczną w Gminie Jelcz – Laskowice w latach 2010 – 2012.

Tabela nr 15 Analiza SWOT w obszarze społecznym Gminy Jelcz -Laskowice.

SPIS WYKRESÓW

Wykres nr 1 Procentowy udział w kierowaniu wniosków do MGKPiRPA w Gminie Jelcz – Laskowice (2010r. i 2012r.).

Wykres nr 2 Najczęstsze powody korzystania z pomocy społecznej w latach 2010 – 2012.

Wykres nr 3 Stopa bezrobocia w Gminie Jelcz – Laskowice w latach 2010 -2012.

Wykres nr 4 Stopa bezrobocia w Gminie Jelcz – Laskowice wg płci w latach 2010 – 2012.

Wykres nr 5 Liczba osób, które skorzystały z pomocy Stowarzyszenia Abstynenckiego „Tęcza” w latach 2011 – 2012.

Wykres nr 6 Udział podmiotów w zakładaniu Niebieskich Kart w Gminie Jelcz – Laskowice w latach 2011 – 2012.

PRZEWODNICZĄCY
RADY MIAJSKIEJ

Henryk Koch